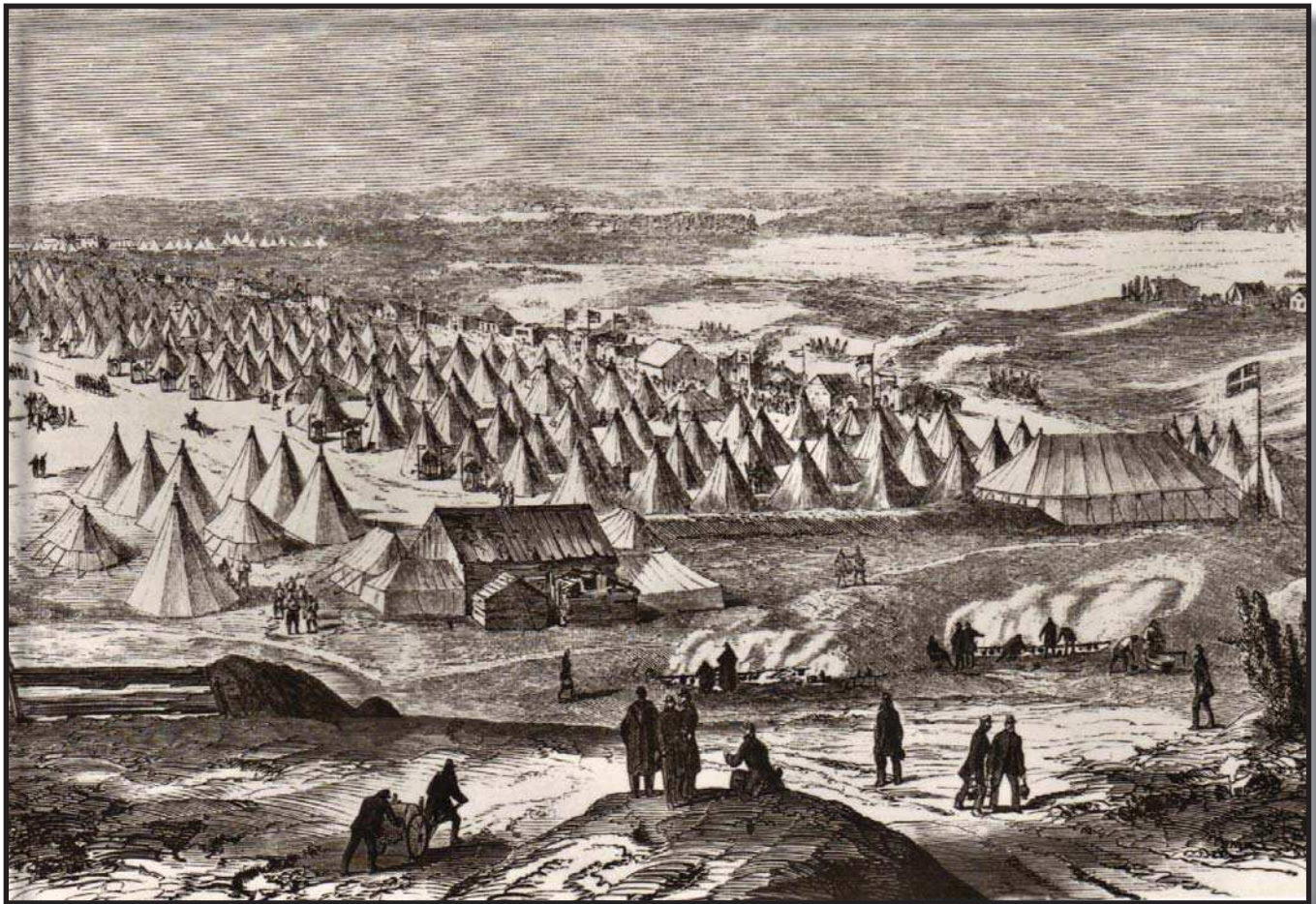
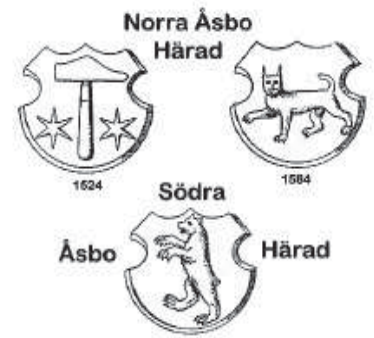

Åsbo Släktblad

*Medlemstidning för Åsbo Släkt- och
Folklivsforskare*

årg.24 dec 2011 nr.2

Tema Soldatforskning

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt-
och Folklivsforskare
Årg. 24, dec 2011, nr 2

Redaktionen:

Lena Ringbrant Ekelund,
Kamrersg.17, 264 31 Klippan,
tel. 0435-71 10 60 l.re@telia.com
Eivor Johansson, Hjortstigen 16,
264 52 Ljungbyhed tel. 0435-441 447
Barbro Andréll, Fredsg 8, 264 32
Klippan tel. 0435-147 34
redaktionen@asbo-gen.com
Ansvarig utgivare: Bengt Emgård

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare
Postadress: c/o Studieförbundet
Vuxenskolan, Box 20, 264 21 Klippan
Besöksadr.: Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
Postgiro: 43 57 62-0
Bankgiro: 5044-2391

Medlemsavgifter 2011

Helår 125 kr
Famijmedlem 50 kr

FÖRENINGSLOKAL

Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
Ingång via rampen på husets gavel!

ÖPPET HUS, datum se programsidan.

I lokalen finns möjlighet att:

- Använda föreningens datorer eller trådlöst nätverk till din bärbara dator,
- Söka i ett flertal Internetdatabaser samt våra egna databaser
- Söka i vårt innehållsrika arkiv
- Köpa antavlor, ansedlar, böcker m.m.
- Få hjälp med din forskning

Kurser i släkt- och lokalhistorisk forskning anordnas även på 47:an.
Kursledare: Barbro Andréll

© Åsbo Släkt- och Folklivsforskare och författarna som även ansvarar för faktauppgifterna i sina artiklar.
Foto: Lena RE om inget annat anges.

INNEHÅLL

Skånsk soldatforskning - <i>Guno Haskå</i>	3
Soldatnamnet Macdonald - <i>Britt Bengtsson</i>	9
Ljungbyheds militärhist. museum - <i>Eivor J.</i>	10
Mannen bakom Grill - <i>Barbro Andréll</i>	11
Kornetten Johan Hökfälts brev - <i>Guno Haskå</i>	12
Soldattorpet - <i>Hjördis Nilsson</i>	18
Artistens okända dotter - <i>Hjördis Nilsson</i>	19
Vår äldsta soldatinstruktion - <i>Ur Uddevallabladet</i> ...	20
Grevinnan som rymde med kusken - <i>Eivor J.</i>	21
Släktforskar dagen- <i>Lena Ringbrant Ekelund</i>	22
Emigranttips- <i>Lena Ringbrant Ekelund</i>	23
Vårens program.....	24

Styrelsen 2011

Ordf.	Bengt Emgård, Hörsdal 2361, 264 92 Klippan, tel. 0435-71 19 90
v Ordf.	Lena Ringbrant Ekelund, Kamrersg.17, 264 31 Klippan, tel. 0435-71 10 60
Sekr.	Gertrud Hannrup, Älvdalsg. 11, 264 34 Klippan tel. 0435-123 39
Kassör	Stina Nilsson, Ö Solgatan 4d, 264 34 Klippan tel. 0435-71 11 14
Dataansvarig	Alan Sejrbo-Petersen, Hörsdalsv. 167, 260 60 Kvidinge tel.0435-126 15 Fredric Nilsson, Asterg 12, 267 34 Bjuv tel 042-833 18 Kerstin Persson, Bäckavägen 21 B, 284 32 Perstorp tel. 0435-359 15
Suppleanter	Roger Ragnarsson, Fastarp 4460, 264 94 Klippan tel. 0435-212 91
Arkiv	Vivan Bengtsson, Ekoxgatan 3, 264 36 Klippan tel. 0435- 131 97

Hemsida: www.aasbo-gen.com

Webmästarna Fredric Nilsson & Alan Sejrbo-Petersen
webmaster@asbo-gen.com

Vår förening är medlemsförening i Sveriges Släktforskarförbund, Skånes Genealogiska förbund och samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan Klippan/Perstorp.

• • • • •
• **Nästa tidning** kommer ut •
• i juni 2012. •
• Sista dag att lämna manus •
• är den 15 april. •
• • • • •

Skånsk soldatforskning

Av Guno Haskå (www.haska.se)

I Skåne har det under flera sekler funnits många soldater. Vissa av dessa har tillhört skånska regementen medan andra varit tillfälligt förlagda till Skåne, bl.a. i samband med förflyttningar till eller ifrån krigsskådeplatser på andra sidan Östersjön.

Jag vill i denna artikel redogöra för de viktigaste källorna för skånsk soldatforskning och då med speciell inriktning mot Skånska husarerna i norra Skåne. Jag visar också med ett praktiskt exempel hur man går tillväga för att hitta husarerna på ett rusthåll i Oderljunga.

Skånska regementen

Det har funnits två indelta kavalleriregementen i Skåne, Skånska husarerna (SH) 1658–1901 och Skånska dragonerna (SD) 1682–1901. SH hade sina rusthåll i nordvästra Skåne och SD i sydöstra Skåne. 1816 sattes också två infanteriregementena upp, Norra (NI) och Södra skånska (SI) infanteriregementena. Alla dessa fyra regementen övergick 1901 till värnpliktiga regementen i samband med avvecklingen av indelningsverket.

Det har också funnits ett flertal värvade regementen, varav de största är Kronprinsens husarer (KH) uppsatt 1758, Wendes artilleriregemente (WA) 1795 och några värvade garnisonsregementen (KE) 1721.

I Tabell 1 redovisas de skånska rege-

menten som är registrerade i Skånes Genealogiska Förbunds (SGF) databas och på CD-skivan Skånska soldater.

domstolarnas arkiv som rör knektarna och deras leverne. (Se min artikel sid. 12.)

Militära arkiv och databaser

Krigsarkivet

Krigsarkivet i Stockholm (KrA) är det arkiv där de flesta handlingarna om svensk militärhistoria förvaras. Generalmönsterrullorna (Gmr) och andra rullor är filmade och kan läsas på Landsarkiven och i vissa fall på Internet.

Landsarkiven

På landsarkiven förvaras ibland kopior av Gmr och andra rullor. Det finns där också mängder av andra intressanta militära handlingar, t.ex. torpkontrakt för indelta ryttare och infanterister och avlöningslistor för de värvade regementena. Dessutom finns givetvis många uppgifter i kyrkornas och

Centrala soldatregistret

Detta register (CS), som är en sammanslagning av de soldatregister som finns hos olika föreningar runt om i landet är sökbart på nätet. Det omfattar basala uppgifter för de flesta av landets indelta och roterade regementen. CS innehåller fält för soldatnamn, släktnamn, födelse- och dödsdatum, socken och hustruns namn. Dessa fält är sökbara men innehåller inte alltid några uppgifter. Dessutom finns fält för regemente, kompani, rote och aktnummer (se nedan). Tyvärr är inte dessa fält sökbara. De skånska regementen som är med är SH, SD, NI och SI.

CD Skånska soldater

Denna CD innehåller i version 2 (Bild 1) uppgifter om de fyra skånska indelta regementena SH, SD, NI och SI

Tabell 1 Skånes Knektregister: registrerade regementen

Regementsnamn	År	Antal poster
<u>Indelta</u>		
Skånska Husarregementet*	1709–1901	18 100
Skånska husarerna/Bjäre kompani	1660–1711	2 400
Skånska Dragonregementet*	1709–1901	16 100
Norra skånska infanteriregementet*	1816–1901	6 200
Södra skånska infanteriregementet*	1816–1901	6 200
Skånska tre - och femmänningsreg.	1710–1721	4 000
<u>Värvade</u>		
Kronprinsens husarer*	1758–1927	18 000
Kgl. Wendes artilleriregemente	1795–1886	14 800
Värvade Inf.reg. vid sk. Garnisoner	1721–1858	33 000
Västra skånska utskrivningsreg. till fot	1712–1721	3 700
Skånska ståndsdragoner	1700–1721	1 500
Båtsmansmönstringar i Bjäre härad	1700–1790	600
<u>Delvis registrerade</u>		
Hamiltons värvade Infanterireg.	1753	1 300
Skånska trumpetare		1 000
Adelsfanans skånska och halländska komp.	1713, 1743	400
Prins Gustafs regemente	1749	

Ovanstående regementen är registrerade i Skr:s databas. För de som är märkta med * finns basala uppgifter i CD-skivan Skånska knektar v2.

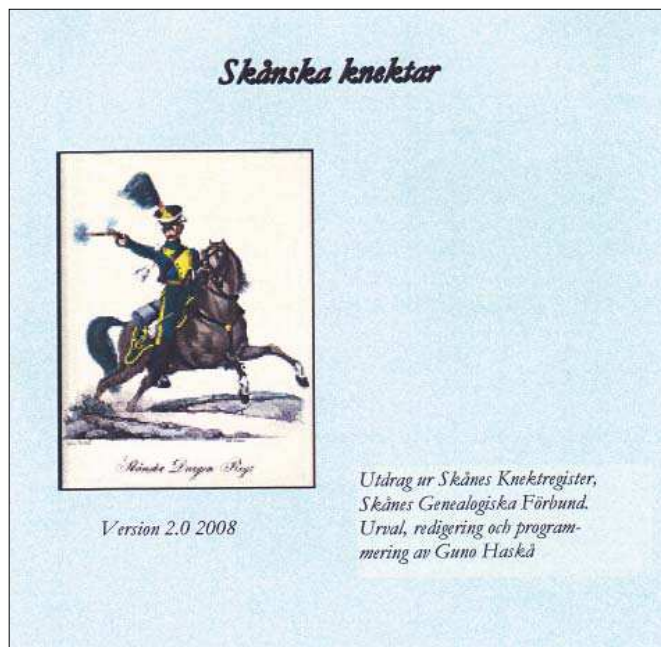

Bild 1 Skånska knektar CDv2

samt det värvade KH. (Tabell 1) De uppgifter som är med är desamma som finns i CS, men till skillnad från i CS så är alla uppgifter både sökbara och sorteringsbara. Dessutom kan man göra egna anteckningar i de olika posterna.

På denna CD finns förutom anvisningar om hur man använder registret också information om skånska regementen och kompanier, beväringar, knektnamn, litteraturhänvisningar m.m.

Skånes knektregister

Detta är den databas (Skr) som innehåller alla de uppgifter som finns registrerade hos SGF. Databasen erhöles som en donation 1997 och omfattade då de fyra skånska indelta kavalleri- och infanteriregementena. Databasen har sedan dess byggts ut med ytterligare regementen (Tabell 1) och omfattar nu ca 140 000 poster.

De uppgifter som finns för varje knekt är, förutom de som finns i CD, normalt också många fler uppgifter om knektens militära verksamhet. Dessutom finns ofta också noteringar om knektarnas civila liv och om deras familjer. (Bild 3) Dessa familjeuppgifter har lämnats dels av forskare som systematiskt registrerat alla knektar inom ett visst geografiskt område, dels av dem som tidigare ställt frågor till Skr.

Vill man ställa frågor till Skr gör

man det via www.sgf.m.se. På frågeblanketten skriver man vad man vet om knekten och hans familj. På detta sätt kan databasen fyllas på med nya uppgifter.

Indelningsverk och rusthåll

Indelningsverket innebar att en grupp bönder, mot skattelättnader, fick i uppdrag att tillsammans anställa en

ryttare och ställa en häst till dennes förfogande. Dessutom skulle ryttaren få tillgång till bostad och odlingsmark. Under 1700-talet fick han normalt bosätta sig i ett ryttartorp som låg på någon av rusthållarnas gårdar, men in på 1800-talet blev det alltmera vanligt att ryttaren bodde i ett eget torp eller var inackorderad i någon annans hus-håll. Förmånen med fri bostad ersattes då av en kontant ersättning.

Rusthållarna var således de bönder som ägde eller arrenderade rusthållens gårdar. De var inte soldater även om det under 1600-talet ibland hände att de "red" för det egna rusthållet. Rusthållarnas namn är normalt inte upptagna i Gmr.

Indelningsverket infördes i Skåne genom att de båda skånska kavalleriregementena sattes upp under 1600-talets andra hälft – Skånska dragonregementet 1676 och Skånska husarregementet 1658. Båda regementena omorganiserades och bytte namn flera gånger. Efter avvecklingen av indelningsverket 1901 blev de så småningom pansarregementet Skånska dragonerna P2, vilket lades ner år 2000. De olika namnen för Skånska husarregementet visas i Tabell 2.

Tabell 2 Skånska husarregementet

Skånska ryttarna Leijonhufvud	1658–1659
Georg Henrik Lybeckers reg. till häst	1659–1679
Gyllenstiernas regemente till häst	1679–1682
Norra skånska kavalleriregementet	1682–1801
Skånska linjedragonregementet	1801–1805
Skånska husarregementet	1807–1927
Skånska kavalleriregementet K2	1928–1942
Skånska pansarregementet P2	1942–1963
Skånska dragonregementet P2	1963–2000

Tabell 3 Kompanierna vid Skånska husarregementet

	<u>1709–1730, 1730–1834</u>	<u>1834–1901</u>
01	Liv	Liv
02	Överstelöjtnantens	Sandby
03	Majorens	Kolleberga
04	Billesholm	Silvåkra
05	Månstorp	Bjäre
06	Landskrona	Fleninge
07	Bjäre	Fjärresta
08	Sandby	Landskrona
09		Hoby
10		Arrie

Efter det att de båda kavalleriregementena satts upp skedde en rad förändringar för att rusthållen skulle bli mera rättvist beskattade. Under 1720-talet flyttades många rusthåll från ett kompani till ett annat. Ändringarna under dessa år har förorsakat en viss osäkerhet i registreringen. Det nya indelningsverket som genomfördes 1730 bringade ordning i detta. Fram till 1834 fanns det 8 kompanier med 125 man i varje. Detta ändrades då till 10 kompanier med 100 man. (Tabell 3) För att hitta rätt rusthåll måste man inte bara veta dess nummer utan också vilket kompani det tillhörde under den aktuella perioden.

De rusthåll som visas i Grill; 1978 är de som gäller efter omorganisationen 1834.

Aktnr och Torpnr

För att kunna hitta ibland knektarna vid olika regementen och kompanier har man i samband med registreringen infört ett kodsystäm som enkelt definierar knektarnas tillhörighet. Dessa koder finns inte i de militära rullorna.

Aktnr SH-02-0116-1832 visar den husar vid Skånska husarregementets 2:a (Överstelöjtnantens) kompani, rusthåll 116 som skrevs in år 1832 på detta rusthåll. (Tabell 3 och 4) Om inte knekten bytts ut under året skall det endast finnas en person som bär detta Aktnr.

För att definiera Torpnr (egentligen rusthållets nummer) byts inskrivningsåret i Aktnr ut mot den tidsperiod det gäller. SH-02-0116-(1730-1834) visar således rusthåll nr 116 vid Skånska husarernas 2:a kompani för åren 1730–1834.

Knektnamn

En av de vanligaste frågorna man får från släktforskare med militära anor är Varifrån tog min förfader sitt soldatnamn? Det har presenterats många olika förklaringar kring sådana namngivningar, varav många är rena spekulationer eller önsketänkande.

Normalt bestämde inte soldaterna själva sitt namn. Istället tilldelades de vid inskrivningen ett namn. Skälet till att ge rekryterna särskilda knektnamn var att man skulle kunna skilja mellan alla dem som bar de vanliga sonnamnen Andersson, Olsson, Persson, Svensson osv. Det har ofta hävdats att det fanns bestämda regler för hur dessa skulle väljas men det finns i varje fall få skrivna regler. I vissa fall tillämpades sådana regler under hela regementets tid medan de i andra ändrades efter

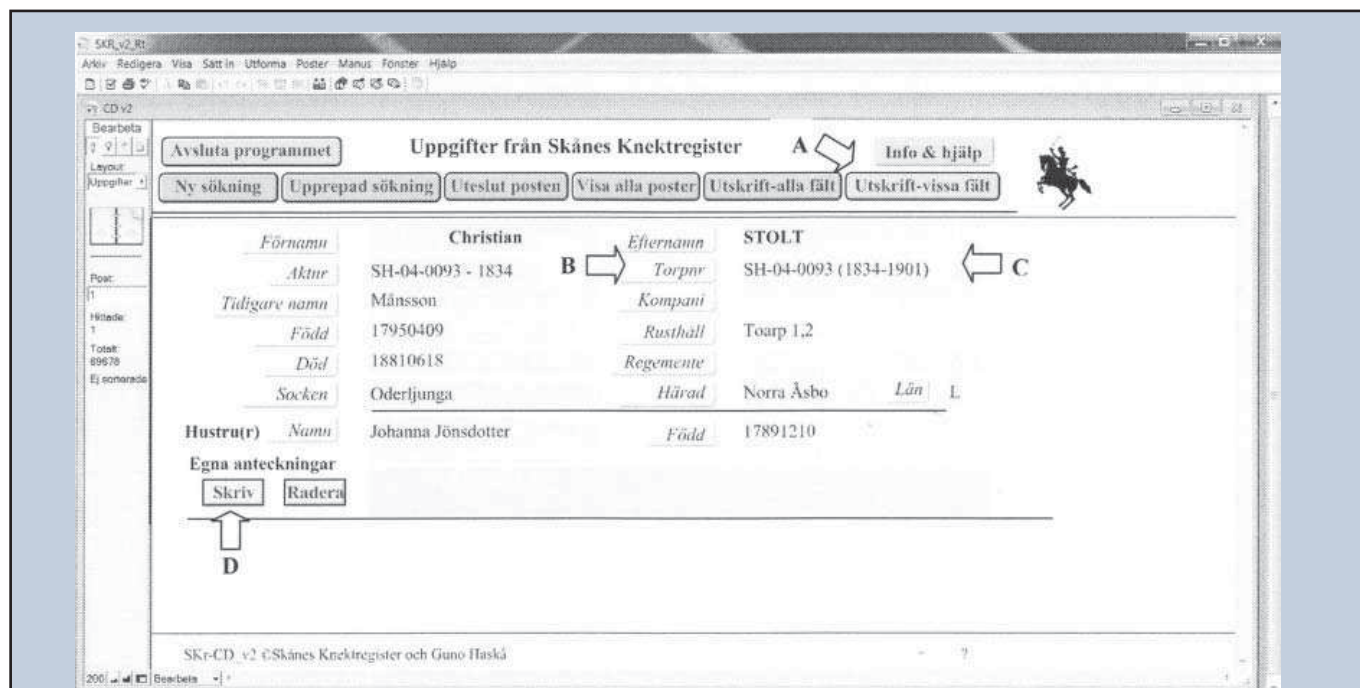

Bild 2 Efter en lyckad sökning får man en eller flera poster enligt denna bild. Vill man se de funna posterna som en lista klickar man på "Utskrift – vissa fält" (A). Då visas ungefär samma uppgifter som finns i Tabell 4. Man kan gå tillbaka till föregående layout utan att göra någon utskrift.

Uppgifterna för varje knekt visas i olika fält. Dessa fält är på CD blåa, och framför dem finns en gul knapp med fältets namn. Klickar man på denna knapp (B) sorteras alla poster efter detta kriterium, t.ex. Torpnr. Om man istället klickar i fältet (C) söks alla poster som har detta Torpnr.

Stavningen av person- och ortnamn kan variera stort mellan olika källor. Om man inte hittar rätt person bör man därför alltid söka med andra stavningsvarianter. Då kan man använda jokertecken (*), vilket närmare beskrivs i anvisningar till CDv2.

Vill man göra egna anteckningar klickar man på "Skriv" (D) och skriver sin text i det fält som visas. Denna text, som kan raderas och ändras, kan bl.a. användas för att markera de poster som man senare lätt vill söka inför en utskrift.

hand – om det nu hade funnits några. I de indelta båtsmansregementena i Blekinge och Halland som sattes upp under början av 1700-talets början gavs samma namn till alla båtsmän på ett visst rusthåll ända fram till indelningsverkets avveckling. I de skånska indelta regementena ärvdes namnen sällan och aldrig så att alla ryttare vid ett speciellt rusthåll tilldelades samma namn.

Det finns många tänkbara principer för knektnamn, t.ex. utgångspunkt från ett ortnamn eller genom att vidareföra faderns knektnamn (om han inte var i tjänst vid samma kompani). I praktiken var det nog inskrivningsofficeren som bestämde namnet; möjligen togs viss hänsyn till rekrytens önskemål.

Då de båda skånska indelta infanteriregementena sattes upp på 1810-talet föreskrevs att soldatnamnen skulle vara enstaviga. Jag har följt utvecklingen i två kompanier Vemmenhög och Rönneberga. Från början var nära 100 % av namnen enstaviga men andelen minskade successivt för att ligga på 10–20 % i slutet av seklet. För kavalleriregementena fanns uppenbarligen inga sådana regler. Under hela 1700-talet var andelen enstaviga namn 5–15% men ökade under 1800-talet till 30–50% i de båda kompanier, Landskrona och Borrbj, som jag undersökt. För en närmare redogörelse se Haskå 2002.

Principen att använda rusthållens namn som utgångspunkt för knektnamnen förekommer i Skånska husarregementet men är, i varje fall i Odeljunga och Perstorp, inte särskilt vanligt. Det rusthåll där det använts oftast är Källstorp. Under tiden 1700–1900 har det funnits Kjellberg, Kjellman, Kjellin samt det udda knektnamnet Kjellsson (hans far hette Per Andersson!). Av dessa förekommer Kjellman två gånger, övriga endast en. Under samma tid har de andra ryttarna vid rusthålllet varit Blad, Byloff, Dahlberg, Dolk, Foberg, Gadd, Jernberg Lundstedt, Persson, Pröjts, Wendel och Öhman. Samtidigt fanns inom andra rusthåll på kompaniet omkring 15 knektnamn på Kjell-. Min erfarenhet är att en del, men inte särskilt många,

Tabell 4 Skånska husarerna – rusthålllet Toarp, Odeljunga

1710–1730 Toarp Överstelöjtnantens kompani SH-02-0084

1	Thor ALMAN	SH-02-0084 - 1709
2	Anders MODIG Hansson	SH-02-0084 - 1718

1730–1834 Toarp 1, 2 Överstelöjtnantens kompani SH-02-0116

3	Anders MODIG Hansson	SH-02-0116 - 1730
4	Jöns BERG	SH-02-0116 - 1739
5	Eskel TÖRNEROTH	SH-02-0116 - 1765
6	Pål TULLFELT	SH-02-0116 - 1788
7	Magnus TORNQVIST	SH-02-0116 - 1791
8	Daniel LUNDQVIST	SH-02-0116 - 1801
9	Nils LIND	SH-02-0116 - 1804
10	Nils LUND	SH-02-0116 - 1804
11	Åke TORNQVIST	SH-02-0116 - 1806
12	Sven PÅST	SH-02-0116 - 1815
13	Christopher DAHL	SH-02-0116 - 1818
14	Assar CARLSSON	SH-02-0116 - 1823
15	Hans ROTH	SH-02-0116 - 1827
16	Christian STOLT	SH-02-0116 - 1832

1834–1901 Toarp 1, 2 Silvåkra kompani SH-04-0093

17	Christian STOLT Månsson	SH-04-0093 - 1834
18	Andreas STOLT Christiansson	SH-04-0093 - 1842
19	Andreas SANDELL Johansson	SH-04-0093 - 1859
20	Johannes STOLTS Bengtsson	SH-04-0093 - 1874
21	Thelander STORM Nilsson	SH-04-0093 - 1881

av de skånska knektnamnen kan vara baserade på rusthållens namn. När de förekommer så är de dock nästan aldrig helt identiska utan är varianter där en del av ortnamnen ingår.

Karaktärsnamn som Modig, Brav, Käck, Artig och Glad tyder, till många släktforskarens besvikelse, inte på att knekten hade dessa egenskaper. Hur skulle inskrivningsofficeren kunna veta att rekryten framför honom senare skulle visa sig vara modig? Rekryten hade sannolikt före inskrivningen aldrig deltagit i någon militär aktion och kanske inte ens använt ett gevär. Möjliga undantag från detta är karaktärsnamnen Lång och Liten, vilka egenskaper ju kan kontrolleras eftersom knektarnas längd normalt noteras i rullorna.

Det förekommer relativt ofta att knektarna blev tvungna att ändra namn, vilket innebär att de kan vara svåra att spåra. Den vanligaste orsaken var att knekten förflyttades till ett nytt kompani eller regemente där namnet redan var upptaget. Ett annat, mera ovanligt fall, gällde de få soldater från

Karl XII:s armé som lyckades överleva fångenskapen och återkomma till Sverige. De kunde då upptäcka att det skett förändringar på soldattorpet. En ny knekt hade tillträtt och han hade kanske övertagit både knektnamnet och hustrun som trott sig vara änka. Han fick nu återlämna både tjänsten och namnet till företrädaren men hur det gick med återlämnandet av hustrun är mera osäkert.

När man letar efter knektar bör man också hålla i minnet att deras namn stavades ofta helt olika i de militära rullorna och i kyrkböckerna, varför man måste använda viss fantasi för att hitta rätt knekt i olika dokument. En annan omständighet att ta hänsyn till är att när knekten fick avsked använde han inte alltid det gamla knektnamnet längre, och det var inte förrän långt in på 1800-talet som namnet började användas även av barnen.

Värvade regementen

Knektarna vid de värvade regementena bodde i garnisonsstäderna. Rul-

lorna för dessa är, åtminstone under äldre tid, knapphändiga med uppgifter om födelseplats och -datum. Några uppgifter om föräldrar, hustrur och barn fanns praktiskt taget aldrig i de militära rullorna. Detta gäller även för de indelta.

Även om de värvade regementena hade en huvudförläggningssort så var det ofta kompanier förlagda till andra orter. Så har t.ex. Kronprinsens husarer tidvis haft större eller mindre enheter i alla kuststäder mellan Simrishamn och Göteborg.

Under tider då statens kassa var liten kunde soldaterna permitteras. Detta gällde särskilt de som under 1700-talet tillhörde de värvade infanteriregementena. För att försörja sig drog många av soldaterna omkring på vägarna och samlade lump, förtenade kopparkärl, sålde varor etc. Det finns många domstolsprotokoll som visar att de bestraffats för lösdriveri, stölder, lägersmål etc.

Rusthåll Toarp 1, 2 Oderljunga

Söka en bestämd knekt

Då författaren Arthur Lundkvists farmor Sissela föddes 1821-07-25 i Månstorp torp i Oderljunga anges "fadern vorden onämnd". Sissela kallas alltid Christiansdotter eller Stoltz och bor enligt husförslängderna hos modern Johanna Jönsdotter.

Husaren Christian Månsson Stoltz flyttar 1834 till Johanna och gifter sig med henne. Även om det aldrig direkt står att Sissela var dotter till Christian så kan man anta att så var fallet bl.a. därför att han skriver under vigselat-testen då hon 1841 gifter sig med drängen Anders Svensson i Heljalt.

Husaren Christian Stoltz och hans familj är skrivna på flera olika platser i Oderljunga från 1834 och fram till sin död 1881: Toarp 3, Skingeröd 3, Oderljunga 4, Örahult 1, Bälinge 8 och Varshult 1, men letar man på dessa platser i CD och CS hittar man inte honom. Söker man bara på socken-namnet Oderljunga hittas han dock i två poster som Christian Stolt i Toarp 1, 2 med Aktnr SH-02-0116-1832 och

Bild 3

Vid förfrågningar till SKr görs en sökning i databasen och resultatet skrivs ut på en eller ibland två sidor. På sid. 1 finns de militära uppgifterna, knektens föräldrar och hustru samt eventuella anteckningar. Den andra sidan innehåller knektens övriga familjeuppgifter om de är kända. Familjeanteckningarna fattas ofta också på sid. 1.

Soldatnummer: SH-02-0116 - 1827		Namn ROTH Hans		Tid.namn Bengtsson			
Född 17900405	Födelseort Skåne	Död	Dödsort				
Dödsorsak							
Rusthåll Toarp 1,2		Socken Oderljunga		Härad			
Titel		Grad		Utnämnd			
Antagen 18080110		Avsked 18320606		Rymd			
Transport 1827 1110 från 02-01104				Längd 167			
Från Reg		Till Reg		Fälttåg			
Betyg begär och får avsked avseende styrkt sjuklighet och R; hs begifvande		Utmärkelse		Underhåll			
Knektens föräldrar							
"Yrke"		Namn	Född	Ort	Död	Ort	
Far							
Mor							
Knektens hustru(r)							
Datum	Ort	Namn	Född	Ort	Död	Ort	Dödsorsak
1 före -32		Marna	17920503				
2		Kristensdotter					
3							
4							
Släkt med							
Bouppteckning							
Övrikt							
SH-02-0113 18080110-18180507 Oderljunga 1, 2, Oderljunga							
SH-02-0104 18210211- 18271110 Spjutseröd 3, Perstorp							
SH-02-0116 18271110- 18320606 Toarp 1, 2, Oderljung							
bevistade Napoleonkriget 1813-14							
Bodde på Oderljunga gatehus enligt Oderljunga AI: a 1 (1831-1835, sid 132)							
Flyttade som avskedad till Oderljunga husartorp sid 127							
Utflyttade ur socknen Oderljunga AI: a 2 (1841-1845, sid 161)							
Oderljunga AI: a 3 (1846-1850, sid 122); Utflyttad utan attest. Bor i Åsljunga sedan 3 år tillbaka. Dock ej löst sedel.							
Hustrun kallas Hanna 1824.							
Forskare							
Guno Haskå, Persikevägen 53 223 55 Lund (2002)							
Militära rulluppgifter – Johnny Lundberg, registrrets grundare							
Fler uppgifter på sid 2							

SKr TotReg 2011-10-30

SH-02-0116 - 1827			
Knektens barn			
	Namn	Född	Ort
1	Johanna	18181206	Riseberga?
2	Carl	18211112	Spjutseröd, Perstorp
3	Gustaf	18240225	-----"
4	Anders	18270805	-----"
5	Påhl	18300825	-----"
6	Sicilia	18340330	Oderljunga torp

SH-04-0093-1834. Han hade således skrivits in 1832 på rusthåll nr 116 i Skånska husarregementet, Överstelöjtnantens kompani (SH-02), vilket vid omorganisationen 1834 ändrades till Silvåkra kompani (SH-04) där rusthållet fick nr 93. Att Stolt inte är skriven på samma plats som rusthållet tyder på att han inte bodde på något husartorp.

I CD uppges att Stolt var född 1795-04-09. Han skulle då vara ca 37 år när han antogs som husar nr 116, vilket visar att han måste ha haft en tidigare tjänst. Söker man då på hans namn men utan ortnamn finner man honom på rusthåll Hultshult 1 i Röke (SH-02-0102-1814). Att det är samma person framgår av att samma födelsedatum uppges för båda. Det verkar också vara troligt att det är hans första tjänst eftersom han är 19 år när han tillträder.

Om man skriver till SKr för att få reda på vad som är känt om Christian Stoltz får man upplysningar om hans olika tjänster, avsked, pension, flyttningar, boendeorter, hustru och sambor, äkta och oäkta barn, stämningar till tinget etc. Stoltz var en trogen besökare vid häradsrätten i Åby och då oftast på de anklagades sida (Haskå 2005). Kyrkoherden i Röke skrev i anmärkningskolumnen i husförhörslängden AI: 3 sid 94. att Stolt "Wistas i Oderljunga socken och har så många oäckta barn att ingen derpå vet reda".

Söka flera knektar på samma rusthåll

Om man vill ta reda alla som bott på

ett bestämt rusthåll under 1710–1901 gör man det enklast på CD. Vi fortsätter med Toarp 1, 2 i Oderljunga. Resultatet av sökningarna visas i Tabell 4.

1834–1901

Sök upp Christian Stolt igen. I posten SH-04-0093-1834 klickar man i fältet för "Torpnr" (C i Bild 2) och får man alla poster med detta torpnr. OBS att det ibland kan finnas flera poster men med något olika innehåll. Resultatet av sökningen ger 5 husarer för tiden 1834–1901 (17-21 i tabellen).

1730–1834

För att hitta husarerna under perioden dessförinnan 1730–1834, klickar man på fältet för "Rusthåll" och hittar då alla poster för rusthållet såvida det inte skett någon ändring vid omorganisationen (3-16). Det går oftast inte att söka på samma Torpnr eftersom dessa ändrades. Om husaren fanns med både före och efter omorganisationen har han två poster, den sista före och den första efter omorganisationen.

1710–1730

För att hitta husarerna före omorganisationen 1730 gör man på motsvarande sätt. Även om kompaninamnen och antalet rusthåll i varje kompani inte ändrades så kan det ibland ändå vara svårt att hitta rätt. Rusthållet kallas före 1734 för Toarp istället för Toarp 1, 2 senare (knektarna 1, 2 i Tabell 4). Man kan dock ändå vara säker på att det är rätt eftersom Anders Modig Månsson finns med både före och efter omorganisationen. För flera rust-

håll har det under tiden 1710–1730 förekommit flera ändringar vilka kan var svåra att följa. För att få hjälp kan man skriva till SKr.

Före 1710

Ryttarna i båda de skånska kavalleriregementena har, med undantag för Bjäre härad, inte registrerats från uppsättandet fram till 1710. Vill man söka ryttare för denna tid får man antingen själv gå igenom de tidigaste rullorna eller vända sig till Krigsarkivet. Kornetten Johan Hökfält från Toarp som dog 1705 (se sid. 12) är därför ännu inte registrerad.

Ovanstående sökningar kan inte göras i CS eftersom det inte går att söka efter rusthållets namn eller nummer. Det går visserligen att söka efter socknen Oderljunga men man får hundratals träffar varav endast de 250 första visas.

Såväl i Gmr som i andra rullor kan man få en rad upplysningar om husarerna. Så hade t.ex. Åke Tornqvist (11) varit med i Napoleonkriget där han den 14 april 1807 förlorat sin häst som var ett 22-årigt svart sto med en vit bakfot. Domböckerna ger också i många fall intressanta uppgifter om knektarnas leverne. Assar Carlsson (14) flyttade 1827 till nr 54 i Attarp, Örkelljunga. Han deltog i ett slagsmål 1842 för vilket han blev dömd till 4 dagars fängelse på vatten och bröd på kronohäktet i Ängelholm. Han uppges vara född i Oderljunga, 42 år, av medelmåttig växt och med svart hår.

Christian Stolts efterträdare var Andreas Christiansson Stolt (18), vars namn tyder på att han kunde vara Christians son, men en kontroll i Vedby födelsebok 1821 visar att han i stället var son till "avskedade husaren Christian Front i Gyllsjö". Det finns sannolikt heller ingen nära släktskap mellan övriga husarer på rusthållet.

Sådana uppgifter som hämtats från andra källor än de militära rullorna tar SKr tacksamt emot och skriver in dem i respektive akt. (Jfr. Bild 3)

* * *

Litteratur

Ericsson, Lars. Svenska knektar. 2 uppl. 2002.

Grill, C. Statistiskt sammandrag av Svenska indelningsverket. (Faksimil) 1978.

Haskå, Guno. Från Primer till Sluth. Skånska knektar i nytt register. SkåneGenealogen 2002:2.

---"---"---. På prostens Hjersteds tid 2005.

---"---"---. Soldatforskning. I Ewa Johansson Släktforskningens mysterium 2009, 2011.

Sveriges släktforskarförbund. Båtsmän, ryttare & soldater. Årsbok 1988.

von Waldheim, Max. Skånska husarregementet 1658–1928. 1928.

Åberg, Alf. Indelningen av rytteriet i Skåne åren 1658–1700. 1947.

Soldatnamnet Macdonald och skrönor

Under en släktutredning för en väninna, påträffade jag namnet Macdonald och hörde då också en skröna om slakten. Hennes far berättade att ett barn hade spolats i land på västkusten och säges ha tillhört den skotska klanen Mac Donald och uppfostrades och levde här i landet. Vid forskningen visades det sig att det var en ryttare som kommit till Källna och då fått namnet Macdonald efter den förre med samma soldatnamn. Han hette Jöns Johansson född i Perstorp, Höja * 3/2 1823 och fadern, också ryttare, hette Jöns Johansson Brutus och var född på ryttartorpet i Björnekulla den 20/2 1786. Även farfar och farfars far var ryttare Johan Jönsson Löfberg * 2/9 1750 i Skörpinge, Höja och Jöns Löfberg. Väninnans son blev mycket besviken, då jag berättade hur det förhöll sig. Men då han fick reda på hur namnet troligen uppkommit blev det mera intressant.

Även en släkting till denna familj hörde av sig. Hon hade också hört samma skröna. I sitt examensarbete inför studenten hade hon lagt ner mycket arbete och forskning på klanen Mac Donald i Skottland och undrade om jag visste mer. Tyvärr fick jag förklara att hennes släkt kom från Källna och att det inte fanns någon koppling alls till denna adliga släkt i Skottland.

Enligt krigsarkivet har troligen kompanichefen T. Von Braun utnämnt 17 st män med namn från Napoleons härförare eftersom han tydligen beundrade denne man. Dessa namn är: Berlieu, Cassler, Davoust, Desaix, Duroc, Gerard, Lamartin, Lanner, Lerau, **Macdonald**, Marmont, Martin, Morand, Moreau, Ney, Soult och Voltaire.

Skrönan i församlingen Barkåkra, där jag bor, talar om att det var en smed som kom hit från Skottland i början på 1800-talet. Men den första med namnet Macdonald (betoningen på första stavelsen) hette Per Troedsson född 24/9 1798 i Gånarp, Tåstarp och hans far var Troed Österberg f 1/5 1769

i Perstorp, Höja och dennes far var Lars Österlind f 1740 Östra Ljungby, alla var ryttare. Per Macdonald var ryttare i Örja nr 3, Källna och fick då detta soldatnamn. Denne Per var gift 2 gånger och bodde senare i Errarp nr 2, Barkåkra. Här har slakten funnits långt in på 1900-talet och en av dem var behjälplig som kantor i församlingen. Gravstenar på kyrkogården har satt fantasin i rörelse och många har trott att detta ej så svenska namn är en kvarleva från de skotska smedernas tid här i trakten.

Troligen finns släktnamnet ej kvar i dessa släkter längre. I Barkåkra var sönerna ogifta och dottern gift med annat efternamn och i den andra slakten antogs namnet Hellberg som ett hantverkarnamn istället.

Historiken i Barkåkra om skottar är följande: 6 st skottar anlände 28/4 1803 till Barkåkra för att hjälpa Carl Georg Stjernswärd på Ängeltofta med att framställa nya lantbruksredskap, framförallt järnplogar. Bl a John Hain senare smed på Huntly, Hjärnarp gm Hedvig Maria Falck, lantbrukare Alexander Hall senare i Torrlösa) gm Elisabeth Falck (båda prästdöttrar i församlingen) ingenjör David Pride gm Sophia Sundström, Alexander Bonthron gm Ulrika Ljunggren.

Som ni ser, så kan det bli verkligt rörigt med soldatnamn, så det gäller att kolla alla tänkbara vägar. Om man ser ett namn, som verkar härstamma från annat land, så kanske inte detta stämmer utan kanske är det ett soldatnamn med okänt ursprung.

Britt Bengtsson

GÖINGETRÄFF

Onsdagen den 31 mars mellan kl. 13-20 är det träff i vår lokal. Fika serveras till självkostnadspris.

Kontaktperson: Roger Ragnarsson tel. 0435-212 91 eller roger.ragnarsson@hotmail.com.

Ljungbyheds Militärhistoriska Museum

Om man vill hådra saker och ting kan man säga att det här reportaget började med **Kung Karl XI:s** beslut år 1677 då han förskrev att regementena skulle ha en slät och tjänlig plats att samlas och öva på. Den svenska hären var vid den här tiden förlagd, med ca 10.000 man, i läger vid Herrevadskloster, troligtvis där flygfältet ligger idag. Den danska hären låg förlagd i närheten av Landskrona. Med varierande framgångar i krigslyckan insåg Karl XI behovet av gemensamma övningsplatser för regementena för att stärka och förbättra färdigheterna på slagfältet. Han utsåg därför bl.a Ljungby och Kvidinge hedar till militära övningsplatser.

Från och med år 1679 fram till 1998 kan man säga att militärer av olika slag har satt sin prägel på Ljungbyhed och deras närvaro genererade naturligtvis även en mängd olika civila arbeten inom området.

När flygvapnet slutgiltigt avvecklade sin verksamhet i Ljungbyhed år 1998 kunde det ju lätt blivit så att en stor del av vår historia på F5 hade försvunnit men en grupp ideellt arbetande entusiaster, med intresse för militärhistoria, såg till att så inte blev fallet.

Den 5 juni 1998 invigdes Ljungbyheds Militärhistoriska Museum i den gamla husarmässen från 1860-talet.

Den hade då efter flera års restaurering återställts till det skick den var i på 1880-talet.

En lite lätt regnig dag sommaren 2011, mer än 300 år efter Karl XI:s beslut om militära övningsplatser, står Lena R E och jag på grusplanen framför den vackra, ockrafärgade officersmässen som inhyser museet. Vi möts av en av föreningens eldsjälar och tillika styrelsemedlem, **Kurt Johansson**, som berättar för oss om byggnaden och även om den stora klockan på taket som, om jag förstår det rätt, har hängt med ända sedan mässens ursprungliga tid.

Inne i husarmässen finns olika utställningar som visar arméförbandens och flygets utrustningar och lite olika miljöer från 1800-talet till våra dagar.

Kurt berättar att K5-Skånska Husarregementet, K6-Skånska Dragonregementet, K7 Kronprinsens Husarer och I 24 Norra Skånska Infanteriregementet alla har haft Ljungbyhed och Bonarp som övningsplatser. I 24 är det regemente som haft de längsta, sammanhängande övningarna på Ljungbyhed, från 1821 till 1922. I 24:s första chef var den kände generalmajoren och friherren Georg Carl von Döbeln. År 1923 överlämnades exercisheden till flygvapnet

Förläggningarna för manskap och befäl har ju utvecklats över tid från tält och latringropar till riktiga byg-

gnader med sovsalar, toaletter och duschar. En övergångsform mellan tält och baracker kom 1872 då 10 stycken sockertoppsformiga, halmtäckta hyddor med plankgolv och halmtak uppfördes. Halmtaken ersattes senare med spån. Tre hyddor med spåntak finns fortfarande kvar på F5-området. En ca 200 m från infarten på vänster sida och två stycken i närheten av museet. Från år 1883 fanns det baracker uppförda där allt manskap kunde förläggas och i lägre östra del hade mathallar uppförts.

Vid vår rundvandring inne i museet kan vi inte undgå att lägga märke till en häst i naturlig storlek som står i en "spilta" på golvet. Den representerar den omfattande eran med remonter (unghästar) vid Herrevadskloster. Kurt berättar att remontverksamheten tog sin början vid Herrevadskloster 1902 och pågick fram till 1958. Remontdepån hade till uppgift att utbildade hästar till armén, i första hand till kavalleriregementena.

Det inköptes 250-300 unghästar varje år som genomgick en 1 eller 2-årig utbildning till ridhästar och under de sista åren som utbildningen fanns i Ljungbyhed även till körhästar. För Ljungbyheds samhälle var remontdepån viktig då många hade sin utkomst där.

Vi fortsätter vår guidade tur i museet och tittar på uniformer som använts genom åren, mässinteriörer, och gi-

vetvis en mängd tillbehör sedan flygets tidiga dagar fram till nedläggningen. Dessutom hittar vi, förutom alla saker från anno dazumal, en modern anläggning där det tas fram dagliga väderprognoser .

Militärhistoriska föreningen förfogar utöver museet även över ett imponerande bibliotek och bildarkiv som inryms i en särskild byggnad intill. Där finns ca 4000 volymer med facklitteratur av olika slag bl.a. rullor med personalförteckningar från 1920-talet och framåt. Där finns också information om de hundratals utländska flygplan som nödlandade eller tvingades ner i Sverige under Andra världskriget plus mycket, myc-

ket mera. Dessutom finns det över 175 000 fotografier, varav ca 7000 är inlagda på dator. Med andra ord – en veritabel skattkammare för alla som

är intresserade av militär historia. Det är klart imponerande att föreningen på ideell basis har byggt upp en så omfattande verksamhet med att dokumentera och bevara den här specifika delen av vår historia.

Vårt besök på Ljungbyheds Militärhistoriska Museum är slut för den här gången och vi tackar Kurt Johansson för en mycket informativ och trevlig visning. Vi kan verkligen rekommendera Er, som ännu inte besökt museet, att ta en tur dit och själva se och uppleva dess speciella atmosfär. Ni kan också besöka deras hemsida www.lmhm.se.

Eivor Johansson

Mannen bakom "Grill"

Första gången jag fick rådet att söka i "Grill" såg jag nog ganska konfunderad ut. Jag insåg naturligtvis att det inte hade något med sommarens utomhusmat att göra, men "att söka i Grill" krävde ändå en förklaring.

"Statistiskt sammandrag af Svenska Indelningsverket" är den korrekta titeln på uppslagsverket, och mannen bakom tillkomsten av bokverket är Claes Lorentz Grill (1817-1907).

C. Grill föddes 1817 den 24 maj på Mariedamm i Lerbäckes församling i Örebro Län, son till brukspatron

Fredrik Vilhelm Grill och hans hustru Regina Kristina Nordenfelt. Vigd 1854 den 26 februari i Linköping med Charlotta Catarina Lidman (1825-1906), dotter till domprost Sven Fredric Lidman och hans hustru Ebba Margareta Annerstedt. Claes Lorentz Grill avled 90 år gammal 1907 den 17 juni på Godegårds bruk i Östergötlands län.

1830 påbörjade Grill studier vid Uppsala Universitet vilka resulterade i examina i levande språk. Men det var som militär Grill kom att göra karriär, 1836 underlöjtnant vid Göta artilleriregemente, senare löjtnant och 1855 kapten vid samma regemente. 1867 fick Grill avsked med överstelöjtnants grad.

Efter sin militära karriär var Grill verksam som förvaltare och delägare i bruket i Godegård och Mariedamm, men var också aktiv som skribent av bland annat tidningsartiklar i militära, politiska och sociala ämnen.

Mest känd för eftervärlden är Claes Lorentz Grill som författare till det omfattande arbetet om det svenska indelningsverket som kom ut under 1850-talet. Verket utarbetades för militärt bruk som en översikt över arméns boställen och hela indelningen i rusthåll och rotar. Idag är verket en ovärderlig hjälp för oss släktforskare

Claes Lorentz Grill
1817-1907
Foto 1860-talet. Kungliga Biblioteket.

när vi vill söka en soldat i de militära rullorna. Utan att via "Grill" fått kännedom om socknens rotar och dess nummer och till vilket regemente och kompani dessa tillhört, är sökandet i t.ex. generalmönsterrullorna ett otroligt tidsödande, för att inte säga hart när omöjligt, företag.

Bokverket består av två band, dessa finns tillgängliga i föreningslokalen och på de flesta bibliotek. Verket går också att köpa som CD från Sveriges Släktforskarförbund.

Barbro Andréll

Kornetten Johan Hökfälts brev från Karl XII:s fälttåg

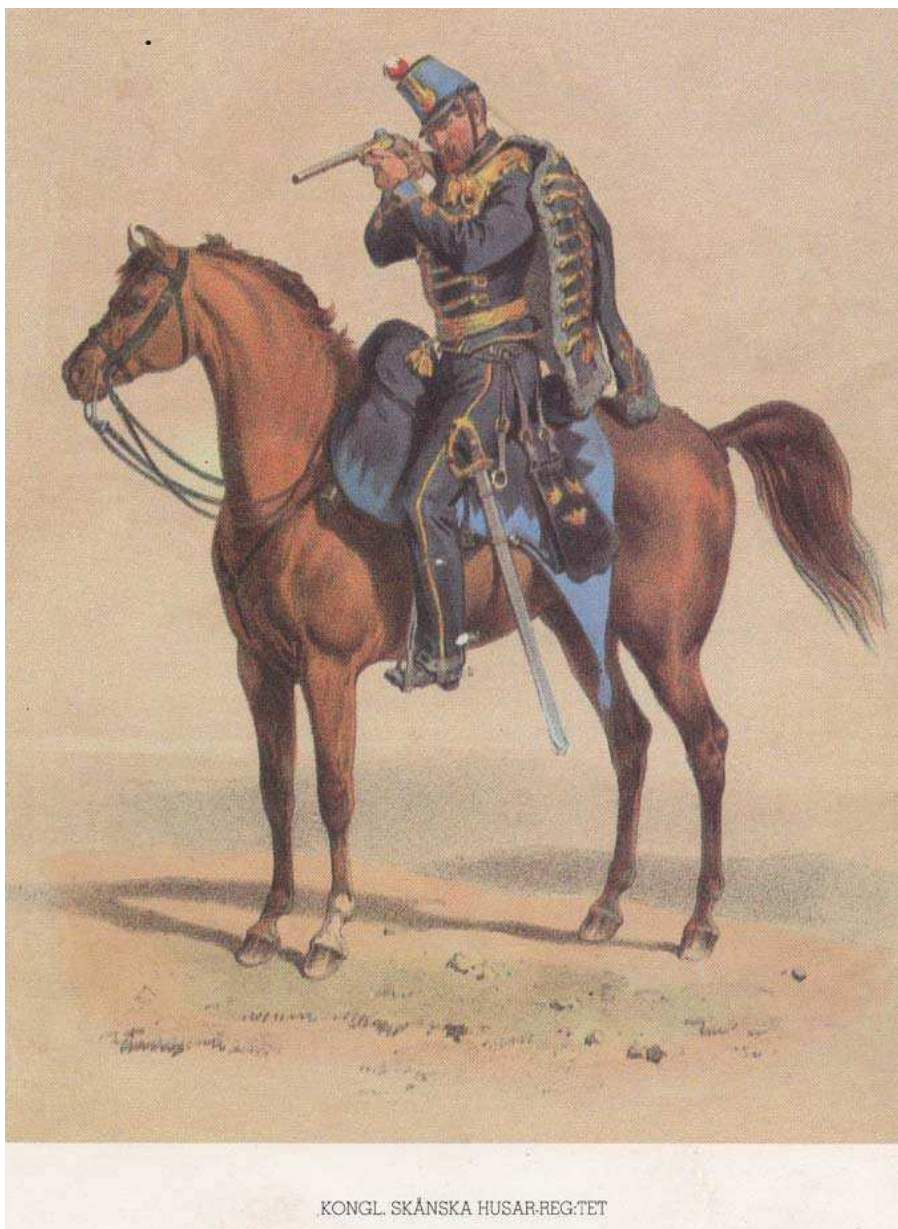
Guno Haskå

Även om de flesta uppgifterna om försvaret och dess personal finns i de militära arkiven kan man hitta mycket i andra källor. Här visas ett exempel på vad jag funnit i Norra Åsbo häradsrätts arkiv.

De soldater som följde med armén ut till olika krigsskådeplatser ville givetvis meddela sina hemmavarande familjer om hur de hade det. Under Karl XII:s krig var inte många skrivkunniga så deras meddelanden fick antingen skrivas av någon annan eller skickas muntligen med någon permitterad eller sjukskriven kamrat. Även om det säkert avgick många brev hem till familj och vänner så är det få som är bevarade. Undantaget är de brev som av någon anledning hamnade hos myndigheterna och därmed arkiverades. Detta är skälet till att brev från Johan Hökfelt från Wasabygget i Oderljunga finns bevarade. Bakgrunden var följande.

Kornetten Johan Hökfält hade kommitterats att följa med Norra Skånska kavalleriregementet till Tyskland. Inför avresan skriver han och hustrun ett testamente den 10 februari 1701, och den 20 mars deponerar han 130 Dr hos nämndemannen Bengt Henriksson och glasbruksfogden Måns Ståhl i Perstorp. Hökfält hann tydligen inte få kvitto på dessa pengar innan han avreste eftersom han den 26 mars besöker rådstugurätten i Ystad och begär att kvittenserna skall protokollföras där när de kommer till Ystad. Hans avfärd till Tyskland var nära förestående.

Vid sin död efterlämnade Johan Hökfält änkan Karin Persdotter men inga gemensamma barn. Däremot hade han den 10 maj 1698 dömts att betala underhåll till ett utomäktenskapligt barn som han hade tillsammans med "kåhnan" Boel Nilsdotter från Norra Rörum men om nu detta levde så var det som oäkta ändå inte arvsberättigat

(Norra Åsbo Hd. 1708, Ala: 7).

Johan Hökfält hade också en syster Helena. När Johan hade dött 1707 stämde hon änkan därför att hon ansåg sig vara berättigad till en del av arvet efter sin avlidna bror. Hon skrev också till generalguvernören Magnus Stenbock för att hon skulle få rätt att driva målet i tingsrätten, vilket han gav tillstånd till den 27 oktober.

Målet behandlades vid vinter- och sommartingen 1708 i Norra Åsbo häradsrätt (Ala: 10 sid 91 och 154). I Inneliggande handlingar (Fla: 39) finns det en tjock packe dokument som berör målet. (Bild 1)

Bland dessa handlingar finns förutom testamente, räkningar, kvitton, skrivel-

ser etc. också några brev från Johan Hökfält som han skrev från Tyskland. Skälet till att dessa brev har sparats är att de innehåller uppgifter som belyser makarnas ekonomiska transaktioner. De hade båda en ganska omfattande utlåningsverksamhet samtidigt som deras kontanter förvarades hos prostten eller hos andra respekterade personer i socknen. I några av breven framför Johan kritiska åsikter om sin syster Helena, vilket kom att få stor betydelse för målets utgång.

Helena hade i sin stämning mot svägerskan begärt att denna skulle visa testamentet. Helena hade också stämt prostten Werming för han skulle ha öppnat Johans papper som låg i

kyrkokistan. Prosten hade å sin sida kallat Helena för lögnare. Änkan Karin Persdotter hävdade att testamentet skulle gälla utan ändringar och att det snarast skulle göras ett arvsskifte efter mannen så att hon för all framtid skulle slippa Helenas besvär. Hon hänvisade också till ett brev från april 1702 (se nedan) där Johan kallar sin syster "olydig" och uppmanar hustrun att inte ge något till Helena.

Vid förhandlingarna representerades Helena av gästgivaren Pål Örn i Åby. Han hävdade att meningen i testamentet "till min K' hustru Karina Persdotter, all den Egendomb uthj Kläder och Boskap litit och stort som nu finns..." skulle tolkas bokstavligt och att Helena därmed skulle få boets kontanter och övrigt lösöre.

Skiftet efter Johan Hökfält förrättades den 4 och 5 maj 1708 på korpralsbostället i Vasabygget. När målet åter togs upp vid tinget den 18 juni konstaterade häradsrätten i sitt domslut följande: "...Men anbelangande *Testamentets* nyttjande och hwad deraf *Dependerar*, Så alldenstund Uti det författade *Instrument*, som med gode mäns Underskrift är *verificerat*, uttryckeligen är förfasckedat det Sal. H' Cornetens hustru after hans död skall niuta de Twå delar av hans Egendom, och Hennes Systerson Carl Johansson Beck den tredie delen, Men åter efter Carl Becks död bör den Parten komma att delas emillan Sal. Cornetens Hustru och Syster Helena Högfelt. Ty finner Häradsrätten för skiäligt der uti att dömma, det *Cornetskan* av de hoos H' Regementzskrifwaren eller annorstädes hos hans hästehemmansåboer innestående Ränctor, förlyfta de Twå delarna, men den tridie delen kommer att stå i qwarstad, tills man får weta om Carl Johansson lefwer eller ej, på hwilken senare händelsen, den bör dehlas imillan *Cornetskan* och hennes Sal. mans Syster Helena Hökfelt."

Den i testamentet omnämnde Carl Johansson Beck var alltså hustruns systerson. Som framgår av breven var Hökfält mycket mån om pojken Carl. Han bekostade bl.a. hans undervisning hos preceptoren (läraren) Helmer.

Jag har inte i handlingarna sett någon exakt uppgift om när och hur Johan Hökfält avled men detta måste ha varit före oktober 1707 då Helena Hökfält skriver till Magnus Stenbock och klagar på att hon inte skulle få överklaga testamentet. Det sista kända brevet från Johan Hökfält är daterat 19 mars 1707. Systersonen Carl Beck avreser den 13 april till "Påland, med Cornetskans willia och befallning". Då får han 8 Dr från pastor Werming som förvaltar Hökfälts pengar. Samtidigt fick Högfälts hustru 20 Dr. Detta kan tyda på att hon då visste att mannen var död.

Bild 1 Texten på omslaget till packen med kornett Hökfälts skiftesdokument.

Möjligen hade änkan och prosten fått meddelandet via någon hemvändande husar. Att sådana bud förekom visas då ryttaren Peder Wågertorp i Röke, också han vid Överstelöjtnantens kompani, vid vintertinget 1712 vittnade om att Johan Höök i Eljalt, Röke dött i "Frawenstadt årh 1706 dagen efter Kyndersmässe" och begravts på fältet [Slaget vid Fraustadt 3 februari 1706]. Wågertorp intygade också vid samma tillfälle att änkan Sissa Persdotters i Hultshult i Röke man ryttaren vid samma kompani Jöns Hultz "blef Ao 1706 wid Caliske Auctionen dödeligen qwäster, och tredie dagen efter blef död i en fårstall. Per Wågertorp med de andra våra fångar kastade halm på den döda kroppen". [Slaget vid Calisch 29 oktober 1706] (Norra Åsbo Hd. 1712, Ala: 10, sid 464)

Vad som hände med änkan Karin Persdotter är inte helt klart men det är sannolikt hon som åsyftas i notisen från den 6 september 1730 (Oderljunga C I) där det står att "een gammal Tiggare som Församlingen i många år födt benämd Högfältskan" har begravts.

Johan Hökfälts syster Helena uppträdde 1716 i ett mål mellan henne och löjtnantskan Elena Rudolf i Gråmanstorp som anklagades för att beskyllt Helena för stöld. (Norra Åsbo Hd. 1716, Ala: 11, sid 410)

Breven

Här nedan följer de fem bevarade breven från Johan Hökfält vilka alla presenterades vid tingsrättens möte den 4 och 5 maj 1708 i Vasabygget. Breven är delvis svårlästa och i några fall har mindre textdelar försvunnit.

Några av breven avslutas med orden *Stijl nova*, nya stilen. Hökfält hade här för angivande av datum tillämpat den nya gregorianska kalendern som, enligt Karl XII:s beslut, hade införts 1700 i Sverige och då ersatt den julianska. Olika länder införde denna kalender vid olika tidpunkter, vilket medförde att Hökfält kunde fira jul två gånger 1701 med 11 dagars mellanrum. Kung Karl ångrade sig och han återinförde den gamla kalendern igen 1712. Detta ställde till en viss oordning bl.a. fick februari detta år 30 dagar. Inte förrän 1753 fick Sverige en kalender som helt

överensstämde med de flesta andra länderna i Europa.

1701-06-29

Brev till nämndemannen Bengt Henriksson i Perstorp

Ehrlig och wällacktät Nämndemannen Bengt Hindricksson I Pärstärp handställes deta present. As Perstorp Nåra Häradt Nämndemannen Wälachtatt Bangt Hindrikson Min till förlånede gode Wen och gynnare. *Saluttem*

Låter Jagh Eder Kiänstl. Weta att iagh ähr gudj låf Wedh en godh hållsa, iagh önskar att få sama tiner få sporia från Eder och alla goda Wänor i Skåne, Wähl ähra Wij här i Dannig [Danzig] men iagh Medh 300 man ähr nu *Comanderat* till gijstro i Mäckellborgz landh [Güstrow i Mecklenburg] att *Recognusera*, Nu står Några 1000 man Wedh statin [Stettin], och i Jullij sanskas Wij alla der Men till Wisshet Wet Wij intet huar Marsen skall giälla.

Alla håpass till det bästa der blifv fredh och att Wij komma snart hem igen, gudh gifue och une oss Hällsan och godh Lycka i Wärden så skall iagh skrifwua Eder till om huadh som paserrar Medh påsten till Hellsingh borgh och Hr Suan Rolingh beställer brefuen fort han Hällsass flitigt från Migh och andre goda Wänor. Eftter Wårt sista aftall beder iagh ännu(?) kiänstlⁿ. att i Wille hafua godh tillsyn till Mit och dij Mina samt hiällpa Min hustru till det bästa i Min från Warro, och skulle Någon oför Model^t dödztfall å Någon sida komma, då tillåtes Eder bängt Hindreksson att först *Disponera* och det i acktningh till tiäss iagh siällf Will gudh Hemkomma och den giorde Contractken som iagh och Min hustru under skrifuit samt i andra Måte äftter Lefuass.

Dij 100 Dr som Hoss Eder änu i för war står, blifv till ingen leuerat utan Mina skrifttel. order. Men äftter Min dödht så till Låtes Min K^r hustru och Carll dom att taga, begiärss Kiänstlⁿ att Hällsa Monsr Ställe på Glasbruket och säija att iagh haf. bekomit dij fämtijo Dr som Corpral Öman af Honom bekommit haf å Mina Wägnyar däck Öman haf Lånt dom af Migh och satt

Öija Rusthl i pant.

för allt begiärss Kiänstlⁿ att hållsa Tuefue Pill Medh dess kiäre hustru samt bedia honom att han skaf^r Rätt till Min hustru Ehuadh hon kan tillåta så hånne ingen oförRät skier i Min från Waro huillket allt till tacksamhet skall afkiänt Warda och iagh skulle skrifua honom till men här är tiden Kort. Min K^r b^r Knut Pärson i Foresta skall Wara flitigt hållsat från Migh, och tackar honom för allt gått och äftter sit goda Lyfta hålles det han Migh till sagt haf^r att iagh och Min hustru ingen oförret skier ty iagh Wet Wedh gudh, att iagh ingen Meniskas något skyldigh War då iagh Reste från Skånes.

Nu till slut så hållsa Heduik och iagh önska^r hånne gåt fast hon intet Wille bija att giftta sigh till iagh kom hem, hållsa Tären och bedh hånne intet giftta sigh utan hon får En braf kar till Man. sume Hällsa alla goda Wänor som Mit Nampn kiäna och Eder K^r Hustru och Eder siällfua och iagh befaller Eder gudh allzMächtig och förblifv Er Tiänst. Willingstl alldh J. Högfält

i hast af Damin s 29 Junij 1701

stijll Noua

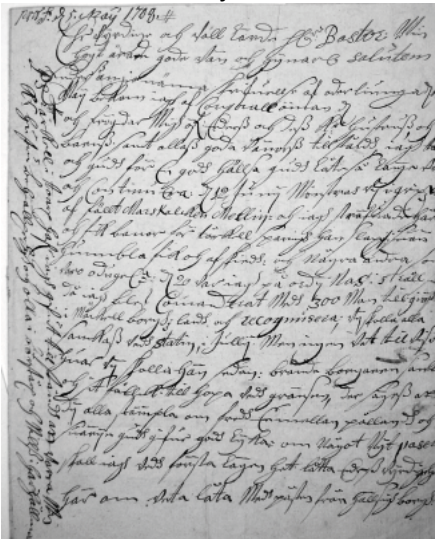

Bild 2. Första sidan av brevet till Pastor Werming 29 juni 1701.

1701-06-29

Brev till Pastor Werming

Den EhreWyrdige och Wällärde H^r Pastoren, till Pärstärp och Oderliunga försambigr.

Hr Bengt Wärmingh hand stallless detta Tiänstl. Oderliunga (Bild 2)

EhrWyrdige och Wäll lärde H^r Pas-

tor. Min högt ärade gode Wän och gynnare *salutem*

Eederss anjienäma Skrifuellse af Oderliunga d 10 Majj bekom iagh af Corporall Öman d. ... och frögdar Migh öf. Eeders och dess K^{re} hustrus och barns samt allass goda Wänorss tillständh, iagh tackar och Gudh för En godh hållsa gudh låte så länge Wara och Continuera, d 12 Junij Mönstras Wij gripzWäll [Greifswald] af fälltmar skalcken Mellin = och iagh straffades hårdt och fick banor för tårkell Sparringh han slapt Suän Humbla fick och afskiedh och Några andra som woro odugel^a d 20 War iagh på ordijNas i Sträll sdh [Stralsund] då iagh blef Comaderat Medh 300 Man till giästro i Märkellborghz land [Güstrow i Mecklenburg] och recognusera. Wij skola alla samskas Wedh Statin, i Jullij Men ingen Wet det till Wisso huar wij skolla hän sedan. brande borgaren samkar och sitt fällck till hopa Wedh gränsen, der säges att dij alla stämpla om fredh Eemellan, pållandh och suärije gudh gifue godh lycka. Om något Nytt paserar skall iagh Wedh första lägenhet låtta Eeders Wyrdigheet här om Weta låta Medh påsten från Hällsingborgh

PS Tårckell i toarp haf^r iagh gifut tillständh att Warra Min K^r hustru behiällpelig och olla i biörstärp och Nillss i harhällma.

Såsom Carll ähr antagin hoss Eder och Monsr Hälmer, så ähr iagh Wäll till fredz der Medh att han hafv sit quarter hoss Pär och Mickell och Min hustru förser honom Medh kost, och huad lönen till presteptoren angår så består iagh allt som siälligt ähr. Och äftter gambal plaijsedh, skall straxt af Min hustru betallass 4 skeling: om weckan för utan Een Nöijhachtj des kerredzsion(?) af Migh: förmodandes att H^r Bängt haf^r i deta så Wäll som anatt som Migh och Min K^r hustru till Någott gått Rådht äller hiällp kan angå, af En Kristel. = Kiära H. Henne Min Hustru behieällpeligh ähr i Min från waro, Hwilket gudh skall allt Redeligⁿ belöna Enhuar.

Widare att H^r bängt äller dess K^r hustru haf^r Någogot i förwaring af Migh, äller Något Förmynderskap för

Migh äller Mina på sigh taget, det Må för Wederbörande för Kundas att H' bängt intet haf' Något i för Waringh af Migh äij häller haf' Något att suara Migh till utan som En Kristen och Redel sokna präst bör att för suarra sina åhörare i sina församlingar huillket gudh allttingh belönar och iagh Medh tiden skall Weta sådant att af tiena till En Huar som Min K' Hustru Medh goda Rådih hielper i Min från Warro.

begeress Kiänstl. att H' Bängt Wille För Mana Min K' Hustru att gifua sigh til fridz och intet söria för Mycket äftter Migh, hon och iagh haf' ingen giäll på sigh, och att hon låter hösta flitigt i åhr och sällier intet bort fänaden för alt för gåt Kiöp: för än Eet anat åhr, och låter En bonde få bruka byget, och tager sigh Något undantagh till tuå Kiör och 2de ök = och att hon sällier humblen äftter hand. Der Manne åttNiuter Något att hösta bör han det betalla såsom han skall hafua 6 Dr i lön af Mickell å Mina Wägna som han Medh Migh siällf ackorderat haf' och Rote frij: Kopskat betallar han siällf. = Men den filuren Pär skall betalla allt och intet stå på Någon frijhet hos Migh: och i det stället tages Mickell och Pär i Oderliunga till Rote frij äftter Wanl. hemgudh lönn Pär Suensson: och iagh skall och hiällpa till Medh tiden, Will gudh iagh lef' och komer till skane igen. deta medh Huadh Merra som H' bängt och dess dygdesama K' hustru Migh och Min K' hustru hiällper till Råta Will iagh och skall Medh all tacksamhet Weta att af kiäna och förskylla = och i öfrit behagar att Hällsa samptel^a alla goda Wänor som migh kiäna. Ingen unantagandess = Eehvad Conditijsijon det Warra Må, och iagh Ehr Ederss ErWyrldighet Tiänst Willigstl. Tiänare J. Högfält.

i hast af Dammin d 29 junij 1701
stijll noua

PS Så framt Min hustru intet haf' betallt till Mon^{sr} Hällmer Något för Carll så befaller Mickell i Oderljunga att leurera 4 Dr till Mon^s Hälmer af dij pengar som på Råntan för inde Warrande åhr inestår, och 6 Dr till Manne

PS Såsom Tårckell Speringh intet på 8 dagar kan ännu blifua af färdh fodr(?) deta Medh quarterMästaren Regner som Nu Ctv(?) skall till Skåne och om Något suar behagas, kan sådant till Hr liutnant Wänbärgh NB

1702-01-18

Brev till Bengt Henriksson

Ehrligh och Wälacktat NämndeMan Bengt Hindrikson i Perstärpp

Eederss angienama skriffuellse af Pärstärp d 16 Jullij 1701 åhr Migh tillhanda kommit i Oktob' 16 och dess indehåll Wäll åhrfarit först att iagh ser i åra ala wedh godh hällsa det migh af hiertat gläder, Mit tillständh tackar iagh gudh för att iagh åhr Wedh god hällsa, och Mår Wäll fast min store häst döde d 4 Agustij d 12 Septb^s köpte iagh En anan igen 5 år gamb, gudh gifue bätre lycka. Widare ser iagh att i haf' låtit in *Protokollera* wedh tinget d 4 Maj Mit tästamentz bref folio 383 och sama bref hos Edr haf' = huillket Nock kan så warra = till tess det behöfwess, och skall i först warra storl^a betackat och den 1 RdR som är utlagdt skall Rikligt af iagh äller Min hustru blifua betallt

PS begiäress Kiärl^a. att dij Eet hundrade Dr Smt som hos Eder af migh i för war står till ingen leuererass utom Mina skrefftel^a order, så länge iagh lef', men äftter min dödh åtniuter min K' hustru och gåsen Carll dom äftter tåstaMäntet

Widare för låter iagh ... Eders skriffuellse och goda lyfte att ij på bästa sett hiällper Min K' hustru och hella Mit husegierådih till Råta och der Något dödz fall å Någon sida tillfölla gifues Eder full Mackt, att disponera äftter Tästamäntz brefuet, som för Migh och huar Redel. Man försuarras kan. Angående Wasabygget skall ingen komma der, utan min hustrus Willia som hon kan förlikas Medh ällist Må det stå öde och hon skall dock sitia i husen, Men kunde Någon koma som wille bruka hallfparten och hustrun ½ skall tillåtas och hålla fållck tillhoppa i åhr. Min gode Bengt Hindricksson i giör till det bästa hon tränger intet

till att hålla så mycket fålk och bruk, när hon haf' till 4 Kiör och 2 ök så åhr det Nok = Wij mena att koma hem Will gudh sist i höst om der blif' fridh medh Pällen och Ryssen, gudh gifue Lycka begiäress kiänstl^a, att hällsa Tufue Pill och bedia honom att han äftter sin goda skriffuellse låffte att hielpa Min hustru till det bästa Medh gällen (gården) huillket iagh En huar äfter ståndh och Wärde skall af kiäna Will gudh iagh lef'. Intet Nytt stort utan wår nådighe Konungh haf' haftt mest Viktoria, dyna skanss [slaget vid Düna skans, strax norr om Riga i Litauen 9 juli 1701] har Wåra igen bekomt, och kongen är 30 Mill inij ungeren [Ungern] Marserat wij ligia wid quarter i Statijn 12 Mill från pålska gränsen gudh wet huart det bär till uåren gudh gifuer hällsa och godh lycka.

Andra Nyija tinder, så finge Wij ingen paska i fioll, men i Statijn finge wij 2de julla hälger och drucko wij alla Eedra skållar först på tyska 11 dagar der äftter på suenska som i hade i Skåne, och önskade uij att Wara en anan Jull i Skåne hoss Eedr Nu till slut så befaller iagh Eedr Medh Eederss K' hustru och barn och alla goda wänor gudh allzMächtigh och förblif. Ederss Tjänstwilligst Tiäerl.

I hast af Statin d. 18 Januarius 1702
J Högfält

Hällsas alla Rusth(ållar)e i Pärstärp sokn och säija att iagh åhr derras Corporall ännu ij 3 år om Gudh will och bedh dom intet bedröfua min hustru, och hiällpa häne för pangar och betalningh iagh har, och will hiellpa dom så mycket igien.

Hälsass H' inspektoren Mons' Måns Stålle 1000 talls från Migh och Wedh någon säker lägenhet skall iagh honom Medh Min skriffuellse upwachta, och dij 50 Dr haf' iagh af honom bekomit.

1702-04-16

Brev till hustrun

Deta till Min Högt ärrade Kiäre hustru Karin Högfältz för Modandess warra i Skåne i Oderliunga socken och Wasabyget, deta Kiärlig^a A Oderliunga ätt Wasabygget (Bild 3)

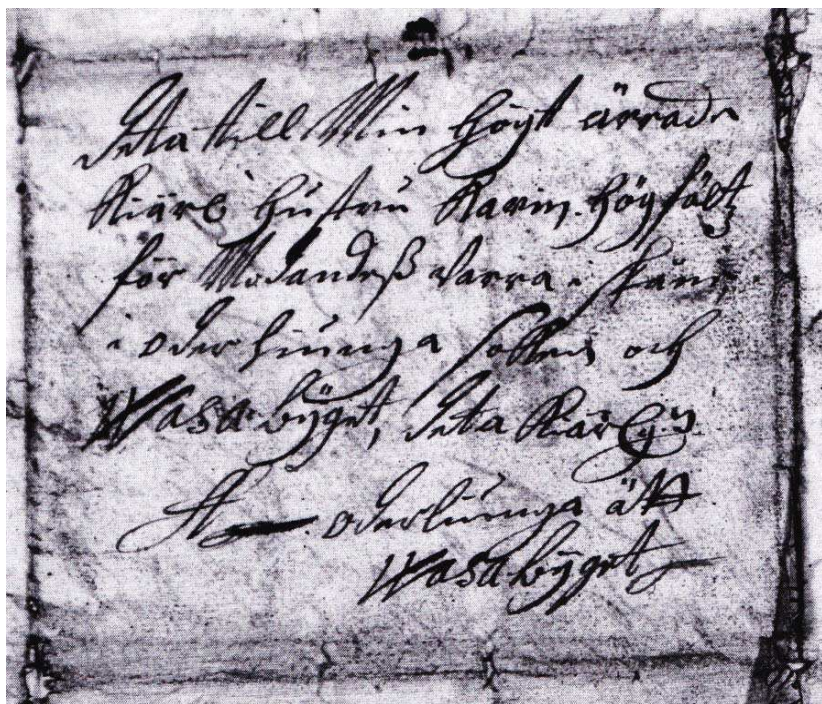

Bild 3. Deta till Min Högt Ärrade Kiäre Hustru Karin Högfältz för Modandes Warra i Skåne i Oderliunga soken och Wasabyget, Deta Kiärlgn A Oderliunga ätt Wasabyget

Min högt ärade Kiäre Hustru Karin Pärsdåter och Karll önskar iagh En glädiefull Påska, Medh godh Hälsa och gåt tillståndh, och alt huadh eder kiärt är.

Såsom Rönninga bängtan Nu så hastigt kom till att Resa till Skåne, så låter iagh K^r hustru och Karll och andra goda uänor Weta att iagh lef: och Mår Wäll och haf: Hällsan som är det bästa, gudh låte Migh altidh få spörgia sama Hällsosamma tiender ifrån Eder Min Kiäre hustru, det glädier Mit Hierta Mäst. Men Nu Wet iagh intet huru det står till Medh Eder K^r hustru och Wårt goda, såsom iagh inga bref ifrån Eder K^r hustru fåt sedan iagh war i Mäkellborgh i såmmarss, och skrifuit Eder till tuände gånger sedan, Men inga suar bekommit, dock haf^r iagh sport att iagh får bref från Skåne Medh quartermästaren Bure. Men så snart iagh får dom: skall iagh skrifua K^r Hustru till Med påsten till Hällsinghborgh suar på Eder bref. Eet bref fick iagh från Tärkell i Toarp, till hans Rytr Olla Pallm medh 5 Dr Smt utij som hans Ryttere fick. Han skrif^r att han har warit i Wasabyget hos Eder 3 gånger och det står allt wäll till, och skrif^r att Manne ähr så trogen En tjänare, och beder att iagh skall skrifua K^r hustrun

til att i skulle behålla honom i år som i fioll, Men iagh säter allt sammans i gudz och Edra händer att i tager gudh och gåt fälleR till Rådz och synderligh H^r Bengt om i Willia bruka äller icke, äller taga böndr på gällan hos Eder, heltt äller halft, äller i Will låta det stå ohöstat, det står Eeder frijt ty i hafua intet Nödigt att hafua så Mycket omak Medh höstahället, som iagh sport i hade i fioll, doch skall i först hafua tak, och dij andra som haft omak att hiellpa Eeder, att hösta, ty iagh sport att gudh gaf godh gröda i fioll til byget, huilkett K^r hustru tager i god akt och till sit och sin egen Nyta intet sparer, och det öfriga Medh humble och annat Wänder utij pängar och det utij gåt förwar hoss H^r Bengt äller lille Bengt i Pärstorp. Eemot skriftel. Reuärrs i föruaringh står till tess ij äller iagh det sama kunde behöfua, gudh uet iagh tränger snart till pängar här ute, Men dåck skal inga pängar sändas till Migh utan iagh siällf skrif^r äftter dom och låter dom quitera.

Men skulle K^r hustru spörja Nogon wiser Rytare äler Fiscal som af Regemäntet Reste härut, wille K^r Hustru se till om i kunde sända migh En siorta och 20 Dr pängar och Eet par strumpor grå till Jöns, ty pängar och kläder går fort up här ute. Jagh skulle

sända K^r hustru något härfrån, Men iagh Haf^r knapt for pängar, Wet eij håller huadh K^r hustrun behöfuer utan befaller K^r hustru att huadh Eeder och Carl kan behöfua till Kläder och föda, så må i frit taga af det i Hemma haf^r att sällia så Eder intet fatass.

Fänaden deet älsta kan K^r Hustru sällia äftter Handen, Medan den unga fänaden Wäxer till, och leija bort såmpt. Men öken kan bönderna hiälla till att föda, Carl skall behålla sin häst än Eet år, blif^r Något Hästföll Må det lefua, om gudh will, Märfföll skal ij intet lägja till. Om gudh gif^r ällon på skogen så hållsa Måns i Tostebohållm och bedh honom hiälpa Eeder till Råta och tager ållonsuin af bönderna, huart 10de suin, och inga pängar. Gudh gifue iagh hade Nu en skjinka här ute af Wart fläsk och en Ost, det smaka Wäll, = här kostar lispundet(?) 3 Dr 16sk.

iagh hafr nu legat i quarter här i *Statin* och alla ofiserarna i uinter, och gif, iagh huar Månat för kost 4 Dr 16 sk, för Migh och Jöns får pengar af Migh till Kost 3 Dr och gif. iagh för Kammarⁿ och säng 3 Dr om Månan, och köpper bränne och Juss på Månader för kost och husalegia betalt 63 Dr Smt ty ser man att pängar förslår intet här ute. Dåck får iagh om Månaden till Migh och 2 hästar 13 Dr om Månaden. Min gudh gifue hållsan så får deta En godh ända en gångh. Wij spörja Mest goda tiender ifrån Liflandh som Konungen ähr, gudh gifue det går Kongen Wäll, så går det oss Wäll alltidh, Wij håppass det blif^r fredh snart, så får huar glädije för sin sårgh. K^r hustru gif. Eder Wäl till frid i haf^r ingen Nöd i Skåne, bekymbra Eeder intet för Mycket om Migh, äller gårdzbruket, utan will i intet blifua i byget, så Må i flytia till huillcken bonde i Willia, och låta dom påå mina wägnar skaffua Eeder husRum, och hösta till 2de Kiör så haf^r i Nok, och låta Karll gå till skolan huadh det kostar. Gudh gifue han Woro hoss Migh så hade iagh Nyta af honom och han lärde Något Medh främmadt Landh.

I dagh som ähr påskadagh Reste desa här ifrån, ty kan iagh intet Mera skrifua

utan så snart iagh får K' hustrus bref skall iagh skrifua suar Medh påsten till Hällsingborgh huillcket i kunde låta eftter fråga. Medh första, älliest förmanass K' Hustru nu som till förrede hafua gudh för ögon, och gif Eedr fredz Medh gåt dålla(?), Medh gudh kan alt Wara till det bästa som wij intet Weta äller förstå, och taga wäll warra på Mina bref och låta intet alla läsa dom utan Karll, Måste altidh beflita sigh att läsa och skrifua så skall han komma snart till Migh om wij blifua längre här, Men iagh tror Wij komma snart hem för än någon tror det, om gudh Will.

Nu intet Mera utan iagh befaller Eeder K' hustru och alt det i hafua i gudz beskydh och beskarn, altidh, och hållsa alla goda Wännor från Migh, iag lef. och Mår Wäll.

Hällsa Jan bäck och hans hustru, och Min olydiga syster Hellenna, och bedh henne om wänna sigh till gudh och lyda gåt fållck älliest går det häne aldri-gh Wäll Må gudh förlåta henne och oss alla Wåra synder, Men förmanas Eeder K' Hustru att intet tager häne till Eeder äller gif. henne Något, det Ringesta, så frampt i Willia Wara Min Wän. Nu till slut så befaller iagh Eder K' hustru och Karl under gudz beskydh och beskiärm båda till Lif och siäll, och iagh för blif Eeder Kiäre Man och trogne Wän alt intill Min dödhztima.

I hast skrifuet paskadagh d 16 April
A° 1702 J Högfält

PS Hälssa Hans Skrädare och sägh honom tak för han hialp Eeder att hösta i fioll, och bedh honom hiällpa Eder i år medh. Jagh skall weta att kiäna honom igen med tiden. Jagh har sport att han warit myckert flitigh att hösta, gudh gifue Eeder god lycka till att ..... i År, och för tarat(?) Medh hälsan Wale

PS Deta brefuet om pängarna kan K' hustru låta läsas af prästen för Per i Odeerliunga och att han fordrar dom up och föruarar dom till vidare mina order, ty K' hustru kan intet hafwa dom hoss sigh. Wij äre pålagda alla att skolla hafua nya kläder huar Corporall för 70 RDr ty behöver man pängar, gudh gifue hälsan, K' hustru lef. wäll,

och låta eder intet fatass så länge i lef' gudh u(n)de Eeder hälsan så länge i lef'. Vale farwäll i Jesu namn

1705-03-29

Brev till Pastor Werming

Begäres Tiänstl högtährade Hr Postmästaren i Helsingborg Tächtes detta till Oderliunga låta fortskaffas; Hwar emot skall altijd finnas skyldig att aftiäna J. H

Detta kom mig tillhanda Söndagen Jubilate uti Perstorp. B Werming

Erewyrdige och Wällerde Herre Bengt Wärming Wälförordnad Kyrckioherde till Oderliunga och Perstorp församblingarna. Helsingborg detta i Skåne

Ehrewyrdighe och Wällärde Hr pastor, högt ärade gynnare och gode Wän altidh såsom iagh Wäl till förede af d. 12 Noub^r 1704 af Saxen till skrifuit, om Mit tillståndh, Nembln att iagh d 19 Agu 1704 blef fången 8 Mill från Warso [sannolikt Wschowa, polska för Fraustadt] och mist allt min Monderigh så Wij 465 Man Mot 6000 fåktade braf, och blefuo 800 af dom nederlagda, och uij blefuo fångna och af klåda till bara krogen och förda till Saxen, der uij i sex Månader warit, och Nu komma till Wår Nådige Konigh igen i Pällen som nu står wedh Slesighska gränsen Rebitz [Rawitz]. Gudh gifue snart een godh ända på detta Kriget. Widare låter iagh Eedr Weta att iagh ähr Wedh en godh hälsa. Gudh låte den hos Migh och edr alltidh spöriass, såsom iag inga bref ifrån Eeder eller Min K' hustru på 2de års tidh bekomit. Wet för den skull intet huru tillstår och iagh på Eet åhr 6 Månadr Warit med 200 man borta från Regementet Comanderat, Wet ännu intet huru snart uij komma dit.

PS K' H' Bengt förlåt hastigheten och iag Wäntar suar Medh Rytt Mästr Lindh som än är i Skåne och komer till oss Medh Recryter i såmar, hållsassa alla goda wäner som migh kiäna Valle Wal

Såsom iagh intet wet om Min K' hustru och Carll lef' äller äro döda, beder iagh för den skull kiänstlⁿ H' bengt Wille

wara af den godhet och låta Migh Weta skriftlⁿ om min K' hustru lef' äller huru Medh Hänne tillstår. Såsom iagh inga bref sedan 1703 d 16 oktob^r bekomit, skulle hon wara der å orten så hälsas hon 1000fallt från Migh, och önskar iagh att hon Måtte Lefua o hafwa hälsan och att Wij ännu en gångh finge tallass Wedh medh glädie, gudh giffue migh intet bättre lycka, än iagh will una henne hon så wäll som andra lærer dock sakna sina men fast dij lefua, iagh håpass Att H' Bengt Medh dess Kiäre hustru Råder henne till det besta huad henne nyttigt ähr hon är allena och kan wäll lefua af dij som hon haf. och sällia boskapen och anat äffter handen, och intet bruka stort gårdzbruk. Dij pengar 45 Dr som Corporal Jöns Ömanss hustru låf' att betalla till min hustru kan hon upbära och för wasabygget årl. betalla.

Jagh ähr ständigh Cornet, och skall låtta Eer K' hustru ueta mit boställ 16 månader har iagh set lön här ute och är ingen man skyldigh, Men nu måste Låna till iagh blif Monderat men Wäntar af Kongen min Räst ... som iag är låfwat, Min K' hustrus bref förmäller, att H' bengt haf' i förwar Räntan i Pängar 95 Dr Smtt för 1702 af Oderliunga och hästehemman, beder kiänstl att samma pengar som dij som hoss lille bengt i Perstorp 100 Dr Måtte blifua ij behåll så min K' hustru Något af dom behålla och äfter min dödh tillåtass henne alt och gåsen Carll att ärfwa.

Detta medh allt anat mitt i Skåne finanses Eegendom hemställer och beder kiänstl H' Bengt wille å mina Wägnar allt till det besta ställa detta och alt samman skall iagh wara willich som skyldigh att aff Kiäna och förblif' Eederss Erewyrdigheet medh dess K' hustruss Tiänstwilligste Tiäna. J Högfält

i hast af harnofue [Hannover] d 29 Martij 1705

Stijl Novo

Den som är intresserad av de slag som nämns i artikeln rekommenderas att läsa Lars Ericsson m.fl. Svenska Slagfält. 2003.

Soldattorpet

Ett soldattorp bekostades av roten och användes av den indelte soldaten. Torpet skulle ha vissa mått som bestämts av armén så att soldaterna skulle få likvärdiga bostäder. Förmånen med fri bostad var en del av soldatens ersättning och när han slutade sin tjänst fick han lämna över bostaden till nästa soldat. Syn av torpet skulle ske vart tredje år men även när den gamle soldaten avgick och ny tillträdde. Jag har inte hittat något sådant syneprotokoll för Vedby socken men har fått en kopia på ett sådant från Krigsarkivet i Stockholm från 1871 och gällande Gärds härad. I slutet av protokollet finns en resolution där rotehållarna inom tre månader ska ha åtgärdat de bristfälligheter man anmärkt på.

Bönderna på 1600-1700-talen hade inget större intresse av att ha sina knektar boende alltför nära husknutarna. De blev istället hänvisade att bygga sina hus på byns utmark och helst allra längst bort i någon skogsglänta där det även fanns odlingsbar mark. Detta hade säkert sina orsaker, bönderna levde i den gamla bygemenskapen och tålde ingen inblandning av utomstående och allra minst av sina ryttare som i regel var inflyttat folk från andra socknar. En del av dem hade varit med i krig vilket säkert också kom att inverka på deras uppträdande och levnadssätt i övrigt.

Det soldattorp som låg här i Ankarlöv såldes 1916 på offentlig auktion för 2.125 kr. Torpet revs troligen omkring 1930 men den uppmärksamme kan än idag ute vid vägen se häckspirean frodas.

Här har bott husarer, dragoner och ryttare - torpet har därför omväxlande kallats husartorp, dragontorp resp ryttartorp. Många av soldattorpen finns dock kvar än idag och har kanske blivit ett trevligt sommartorp istället.

Enligt Mårten Sjöbeck's inventering i sep 1923 (finns hos Folklivsarkivet i Lund): I Ankarlövs by intill vägen mot Vedby låg ett gammalt obebott torp, som skulle rivas, och som af befolkningen

skämtsamt uppgafs "vara från Karl den XII:s tid". Med tanke på husets egenkap af f. d. husartorp och de massiva 70 cm tjocka gråstensmurarna kunde uppfattningen anses vara förklarlig. Byggnaden var uppförd helt af ohuggen granit och lera samt försedd med halmtak och ryggträn. Bjälkarne voro direkt inmurade i väggens öfre del och bjälkhufvudena voro afsågade i linje med murytan. Skorsten af gråsten och granitflisor. Gafvelrösten brädklädda. I vestra gafvelbjälken och gafvelspararne inborningar, som kunde antyda en tidigare förekomst af risflätning. Vägg mellan boningsrum och loge i korsvirke och lera med 4 stora fack. Vägg mellan logen och stallet i skiftesverk. I stugan och kammaren voro inlagda brädgolf. Höjd från detsamma till bjälkens underkant 1.78 meter.

Dörrarne mellan kök, boningsrum och kammare 0.80 x 1.45 m. I boningsrummet i väggen till bakugnen fanns en inbyggd nisch. I en gammal dörr i stallet påträffades två praktfulla gångjärn, hvilka medtoges och öfverlämnades till Hälsingborgs Museum. I den förfallna trädgården antecknades följande träd, buskar och örter: Äpplen, päron, flere plommonträd, vinbär, krusbär. Syren, Lonicera symphoricarpus, Spiraea salicifolia, Lycium barbarum samt mycket bondros utmed södra väggen. Aconitum napelus. Phlox. Polemonium coeruleum. Lavendel och pion.

Hjördis Nilsson, Ankarlöv

EFTERLYSNING

Vi söker fler **register/databaser** för publicering på Åsbo Släkt- och Folklivsforskarens hemsida.

Inget register/databas är för liten eller för stor. Hjälp andra och dela med dig av dina register/databaser. Du väljer själv om det ska vara tillgängligt för alla besökare eller endast för föreningsmedlemmar. Kontakta webmaster på följande e-mailadress:

webmaster@asbo-gen.com

Webmästarna

Artistens okända dotter

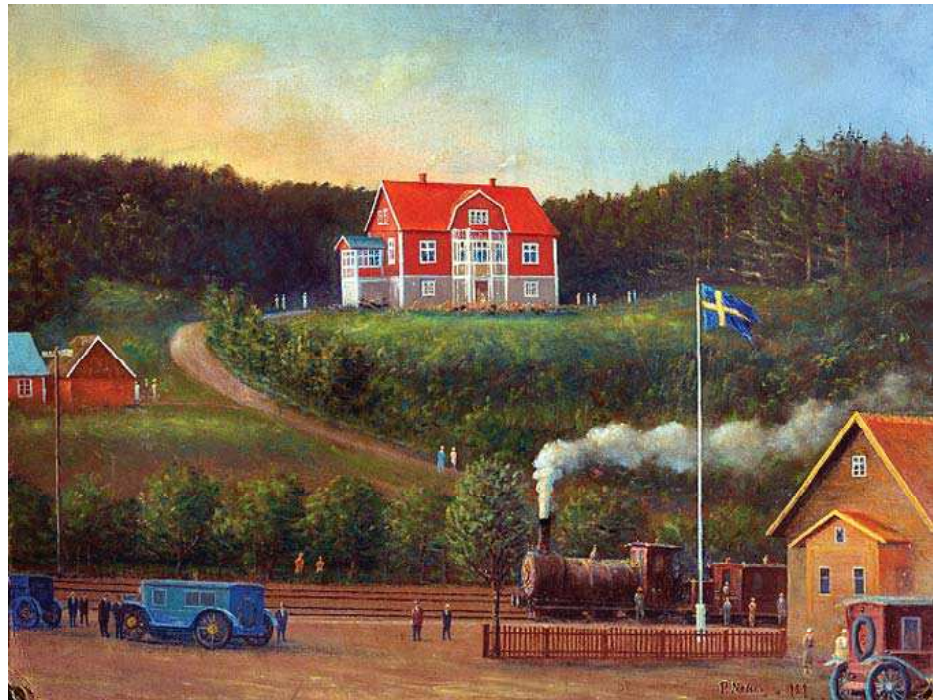

Gåramålaren Paul Nelson har länge intresserat mig - kanske finns hans själ kvar i huset jag bor i och där han dog? Han var född i Danmark 1849 och dog 1934.

Att han fått 13 barn med Thora Mathilde Jensen visste jag men det som fångade min nyfikenhet var texten "när han bodde vid skolan hade han en hushållerska som hette Ingrid och som han fick en dotter tillsammans med". Detta skrevs av en mycket trovärdig styrelsemedlem i Hyllstofta ryggåstuga en gång, Paul Nelson kom till Hyllstofta omkring 1912 och köpte ett hus strax öster om Hyllstofta skola.

När jag senare fick material från Kvidinge hembygdsförening om Nelson fanns uppräknat hans barn och efter detta står "Då Nielsen flyttade till Vedby blev det ytterligare en dotter med husföreståndarinnan, boende i Helsingborg. Vid gåramålningsutställningen i Kvidinge april 1989 kom hon på besök tillsammans med sonen".

Nu var min nyfikenhet väckt och jag började efterforskningar. I församlingsboken 1919-1931 hittar jag mycket riktigt en Ingrid som med sin man och barn är hyresgäster till Paul Nelson. Äldsta dottern Signe Maria var född 1907 i Malmö. I SCB-utdragen står det "fader okänd" men i födelseboken är det tillskrivet att Alexander Andersson Lindqvist

Exempel på gåramålning av Paul Nelson. Den är från 1929 och i förgrunden ses Hyllstofta station. Tavlan finns på Nordiska Museet i Stockholm.

Foto: Karolina Kristensson © Nordiska museet.

under äktenskapslöfte är fadern. Jag hittar Signe på ett skolkort från Hyllstofta skola, en skolkamrat till henne har skrivit alla namnen och efter Signe står det "artistens dotter". En kontroll i kommunarkivet visar att när Signe började skolan 1914 står dock Alexander som målsman.

Jag beställer hem Signes bouppteckning, men hon har inga arvingar och då kan det knappast vara hon (hade ju sonen med i Kvidinge 1989). Nästa av Ingrids barn är dottern Anna Gunborg Linnea som föds i Vissefjärda 1916. I födelseboken står Alexander som fader (adress Hyllstofta), Ingrid och han var gifta vid den tidpunkten. (Ingrid var själv född i Vissefjärda.)

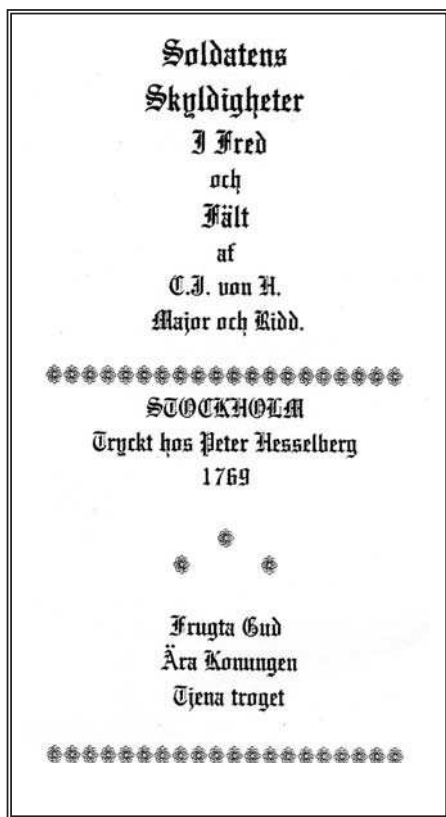
Jag beställer då även hem bouppteckning efter dotter nr 2 och det visar sig att hon efterlämnar en son född 1938. Jag ringer honom som bekräftar att Paul Nelson var hans morfar.

Bingo!

Ingrid Stina Karlsson var född i Vissefjärda 1882. Hon skildes från Alexander Lindqvist 1920 och enligt hans bouppteckning hade han bara en dotter och det var Signe född 1907. Han dog 1947 på S:ta Marias sjukhus i Helsingborg där han vistats "i minst 30 år". Jag har beställt journaler därifrån för att kanske får lite mer klarhet i vad som hänt. Alexander var född här i Vedby och vi har ett fotografi från då han var militär.

Ingrid gifter om sig annandag jul 1921 i Gråmanstorps församling (bodde i Åningatorp) med Karl Henrik Johansson f 1888 i Växjö. De återvänder till Paul Nelsons hus i Hyllstofta 1922 men flyttar redan 1924 till Riseberga. Paret får en dotter född 1922 i Gråmanstorp och en född 1923 i Vedby. Karl Henrik avlider 1960 i Färingtofta och Ingrid 1965 i Billesholm.

Hjördis Nilsson

Det har ända sedan medeltiden funnits olika slag av reglementen, krigsartiklar och stadgor som föreskrivit soldaternas plikter. År 1769 författade dåvarande majoren vid Jönköpings regemente Carl Johan Holtzhausen denna soldatinstruktion, avsedd för den enskilde soldaten vid det svenska indelningsverket. Den som kunde läsa fick nog dela med sig av innehållet till de andra.

Allmän läskunnighet kom först efter införandet av 1842 års folkskolestadga. Här ges förhållning i hushållning och matlagning, här förklaras nyttan av grönsaker och arbete, och här informeras om att spindelväv stillar blodflöde och att kvicksilver håller ohyran borta. Inget högrävande om konung och fädernesland utan mer om att vara glad, sjunga och berätta historier, vara noga med sig själv, geväret och kläderna samt att inte ligga med magen mot jorden eller tvätta fötterna när de är svettiga.

Hade kanske Vilhelm Moberg detta i tankarna när han skrev "Raskens" halvtannat sekel senare? Karl-Erik Brattberg har lämnat detta bidrag och Ingemar Fenander har "översatt" det från det gammalsvenska eller tyska teckensnittet så vi kan ta del av hur de småländska soldaterna skulle

Vår äldsta soldatinstruktion

förhålla sig i helg och socken, i fred och krig.

Soldater:

Böra vara oförskräkte, trogne, nyktrare och litet högfärdige, då äro de hedrade, undgå straff, winna sina Förmäns kärlek, bibehålla hälsan och nödlös utkomst.

§1

Hemma i landet, hålla Torpet wid magt, plantera wäl Jordpäron eller Potates, wänja sig wid Gewäret, som et roligt tidsfördrif, bära Cronans Bref och Ordres, förtjena med Handtwärk eller arbete; Ty lättja, som föder sjukdom och älende, wisa sig snygg och propre på Kyrkparaden, alltid håret uplagt, upknutit och i papper.

§2

Wid möten waksam, wälklädd, ofta ömsa lintyg och strumpor, så orenlighet, swett och ohyra ej får taga öfwer hand; qwick och färdig i Exerci-tie och dess öfriga skyldigheter, wagta sig för spel och fylleri.

§3

På Tåg och Mardier, noga wårda Gewär och Mundering för eld och smuts; intet dricka då man är warm och minst orent wattn. Aldrig Pipan i Banduleret, röka litet, heldre tugga tobak, papper eller sticka af björk eller ene, ät förekomma törst, alltid glad, sjunga wisor, berätta sagor och rolige tidsfördrif, intet lägga sig i Solen ät sofwa eller med magen emot jorden, mindre göra sig ledig innan han fått alt sitt tilbehör i ordning och twättat fötterna, dock ej när de äro swettiga.

§4

Wid arbets-Kommendering, är sund spis och warm mat nödig; agta sig for wädelige bördor och wårdslösa åtag, ät den ena ej swiker den andra; wårda klädren, som bäst kunde ske, om Soldaten hemifrån har et förkläde och armfoder af buldan eller grof wäf.

§5

I Garnison altid snygg, hushålla noga, intet wräka sig på soliga ställen med

Munderingen. På lediga stunder ansa kläder och Gewäret; hwaran eller tredje dag warm mat, intet öfwer en sup Brännvin, men i det stället litet godt dricka. På lediga dagar skaffa sig arbete, som ej kan fela den, som är nykter och trogen.

§6

I Fält, äger Soldaten största wärde af ett oförskräkt hjerta, och snabt utförande af dess skyldigheter; den Karl har altid warit lyckligast som mast fådt wisa sig for fienden: Man bör som en wiss och skamfull död, agta sig, ät ej komma oqwäst på Lazaretter och sjukwagnar, ty man har sedt wid alla Krig, då en med heder fått fått dö for fienden, har fyra med föragt ömkeligen förgäts på sjukhusen; och den som fruktat döden, har oftast warit fegare, än den med frimodighet skedt ingen fara. Han bör (Soldaten) wänja sig ät koka så ofta möjeligit är, om ej annat än bröd och wattn med litit grönt i flaskan; twätta och bota lintyg och strumpor, fötterna torra och rena; aldrig lemna ur ägt sit Gewär och Amunition, agta det för eld och wäta. Äta så ofta han får och sofwa så ofta han är ledig.

§7

Under Sjö-Expeditioner, bör man äta och sofwa litet, oftast ömsa och wädra sina kläder, agta sig för ohyra, känna sit rum och sina sidomän så wäl der, som i Batalijon.

§8

I stånd och Cantoner Quarter, hålla ordning och propriete, wårda elden, ansa sit Gewär och Mundering, oftast liquidera med wården, wagta sig for skuld och klagomål.

§9

Corporalen och Granadeuren har iagt taga samma skyldigheter, och dem tilkommer äfwen föreläsa de andra med goda exempel.

§10

Förnämligast åligger Corporalen ät noga underrätta sig, om de Ordres han får, dem med alfware och myndighet precise wärkställa, samt noga efterse, ät de til alla delar blifwit efterlewade, förekomma sjelfsväld

och oredor. Han bör til pricka vara underrättad om sit Corporalskap wars och ens enskylta Hushållning och upförande, Gewär, Mundering, Amu-nition, arbete och näring, kynne och okynne. Han bör vara waksam, qwick och trogen, dess efterrättelser och rapporter säkra och korta, således bör han beflita sig ät kunna skrifwa och läsa Ordres.

Obs. De som hafwa hwitt i Munderingen, äro försedde med en bit krita, och de som hafwa gult, med en bit kyllerfärg.

§11

Musikanter, Trumslagare och Pipare. De böra kunna något handtwärk; friserer hår, handla med åtskilligt smått til sin bättre utkomst. Groft och tungt arbete är dem mindre tjenligt, de böra i ägt taga hwad Soldaten är föreskrifwit, om hus- hållning och propriete, hålla sina Instrumentet rena, blanka och i ordning, wara muntra och lögliga.

Obs. Trumslagare alltid försedde med dubbla trumfällar och snören, samt krita och trippel.

§12

Profossen Bör wara handfast, driftig, och se hederlig ut; han bör hålla rent i Corps de Garde och Läger; ordning hos Arrestanter, wara Fiskal på Marquetentare och Månglerskor, och gå Wäbeln tilhanda.

§13

Kort Beskrifning ät Bewara Soldatens hälsa. Han bör wid alla tilfällen wara försedd med litet salt, ingefara och lök til sin matlagning, grönt felar säl-lan, således kan han oftast hafwa kål eller soppa, som bäst underhåller lif och hälsa; Forsocket af linne, smorde med talg, håller fötterna rena och hela; långa naglar, stora skor, och klumpsiga strumpor, äro skadeliga. Prepareradt qwicksilfwer insydt i byxjorden, emot ohyra. En eller par af de lätta torra swampar ät stilla blod, några enbär ät röka med och koka i watn på sjön ocn i quarteren. Litet såcker som blandas med spindelwäf ät läka sår. Trå, ullgarn, fin och grof nål, kam, twål, puder och borsta, utgör det förnämsta i hela des hushållning.

(Ur Uddevallbladet nr 1999/2)

"Grevinnan som rymde med kusken"

Lilly Bengtsson med sin bok.

Sommaren var nästan slut för den här gången när vi samlades till höstens första föreningsmöte på 47:an den 14 september. Vår ordförande, **Bengt Emgård**, hälsade oss välkomna och informerade bl.a. om "Blomgrensprojektets" framåtskridande. Därefter hälsade han **Lilly Bengtsson** från Tyringe välkommen att berätta om sitt bokprojekt "Grevinnan som rymde med kusken".

Lilly berättade att när hon var barn så brukade hennes far berätta om hennes farmors farmor som skulle ha varit en fransk grevinna som hade rymt med familjens kusk. Hon och hennes syskon tyckte givetvis att det var spännande att lyssna till, men antog att det fadern berättade var en saga. I vuxen ålder började Lilly att släktforska och hittade då sin farmors farmor och fann att hon hade ett namn som lät både franskt och adligt, nämligen **Johanna des Reaux**. Hon kunde även se att denna Johanna vid 31 års ålder hade gift sig med en ung (20 år) torpare vid namn **Johan Söderberg**.

Man förstår Lillys fascination över detta levnadsöde och hon började ett omfattande arbete för att följa Johannas liv. Någonstans på vägen föddes

tanken på att skriva en bok/roman med utgångspunkt från Johannas liv. Även om Lilly hade stark support från sin familj så var det mycket forskning-sarbete och många stötestenar och ekonomiska uppoffringar innan hon så småningom hittade ett förlag som var villiga att ge ut hennes bok.

Lillys bok med titeln "**Johanna-trappsteg genom livet**" tar med läsaren till Göteborg där Johanna växte upp i en ganska välbärgad familj. Där träffade hon också sin Johan som fått plats hos dem som kusk. Tycke uppstod, som det heter, men 1818 var ju ett äktenskap mellan en kusk och en "finare" flicka helt otänkbart. Johannas mor höll sin dotter i strama tyglar och de fann ingen annan utväg än att rymma tillsammans. Johan hade fått arrendera ett torp på ön Långenäs i Landvettersjön mellan Mölnlycke och Landvetter. Där levde sedan Johanna och Johan i 47 år och där föddes deras barn och även en del av deras barnbarn, bl.a. är Lillys egen farmor Maria född där.

Titeln "Grevinnan" tillkom genom att arbetarna, på gården där Johan och Johanna gjorde sina dagsverken, pikade henne för hennes annorlunda manér och hennes ömtålighet och ovana vid kroppsarbete när hon som stadsflicka kom ut till ön. Hennes efternamn, des Reaux, spelade naturligtvis också en roll.

Den franska delen av släkten har, för den som undrar, forskats på av en systemson till Lilly.

Efter att ha läst Lillys bok förstår jag henne när hon berättade om vilken oerhörd känsla det var när hon för första gången besökte Långenäs och gick alla trappstegen upp till ruinen av den stuga som hennes "Grevinna" hade bott i så många år. Hennes barn-domssaga hade ju varit sann.

Eivor Johansson

Släktforskardagen

i Höganäs om man vill lära sig mer om Disgen. (gunnar@dis-syd.se).

Jag visade hur man kan göra en släktpresentation med bilder, musik och inspelad berättarröst. Då använde jag ett gratisprogram som heter Photo Story. Både programmet och en instruktionsfilm finns på www.pim.skolverket.se. Denna sida är egentligen gjord för att lärare ska bli bättre på att använda datorer, men allt är gratis för vem som.

Du hittar programmet till vänster på startsidan under rubriken "Programvaror i PIM".

▶ Programvaror i PIM

Instruktionen hittar du under "Presentera". Välj därefter "C. Berätta mera" och sen hittar man Photo Story under punkt 6.

Både fikaten och maten var som vanligt toppen! Tack Roger!

Lena RE

Årets släktdag lördagen den 8 oktober blev en mycket trevlig dag. Cirka 50 släktforskare utbytte anor och tips i en härlig blandning. Det var verkligen trevligt att träffas!

alltid så lätt. Det är stor skillnad mot när några vana släktforskare utbyter information. Detta försökte vi fokusera på under denna dag.

Det fanns många olika sorters släkttavlor man kunde titta på. Bengt Emgård visade att på Internet www.bergsdata.se/antavlor finns snygga släkttavlor som Mårten Rockner har gjort. De är gratis att ladda hem och sen kan man enkelt fylla i på datorn om du har PowerPoint. Det fanns flera olika varianter som Bengt hade skrivit ut och visade.

Gunnar Persson från Höganäs kom och visade hur man gör en släktbok i släktprogrammet Disgen. Det blev intressanta frågor och diskussioner, både om Disgen och andra släktprogram och om hur man gör släktböcker. Gunnar berättade också att det finns kurser

Alan och Fredric

Alla släktforskare har upplevt intresset från icke-släktforskare och försökt visa dem sitt material, men det är inte

Curt Martinsson visar Ruben Rausings släkttavla.

EMIGRANTTIPS

Onsdagen den 9 okt var det dags igen för emigrantforskning. Det är roligt att det är så många som är intresserade. Jag fick några uppdrag i förväg som jag hade sådan tur med. Jag hittade släktforskande släktingar som dessutom svarade direkt på mina e-mail! Sådan tur har man inte alltid! Jag visade och berättade om det jag hade hittat i förväg.

Edward och Alice Tykeson, Foto: Lamarre Fraedrick Family Tree, Ancestry.com

Då kunde jag glädja Kjell Sandberg med att visa bilder på Edward Tykeson och hans hustru. Det var Kjell som hade bett mig leta efter Edward. Detta hittade jag i ett släkträd på Ancestry. I samma träd hittade

Edwards gravsten i Asmundtorp.
Foto: Lamarre Fraedrick Family Tree, Ancestry.com

jag en bild på Edwards gravsten. Det visar sig att han är begravd i Asmundtorp i samma grav som hans två syster! Detta kände inte Kjell till, och nu undrar vi om han avled när han var på besök i Sverige, eller om hans aska skickades hit.

Därefter började jag söka efter personer som jag fick uppgifter på. Samtidigt försökte jag ge tips om hur man söker.

Sök i Sverige

Jag började med att repeterar lite tips på vad man kunde hitta i Sverige. CD-skivorna Emigranten Populär och EmiBas är mycket användbara för att hitta när de reste. Titta även på vilka som reste samtidigt från samma församling. Ta reda på om det står någon adress i bouppteckningar efter föräldrar eller ogifta syskon.

Båtresan

På Utvandrarernas Hus i Växjö finns det möjlighet att söka i SAKA Svensk-amerikanska kyrkoarkiv. Det är en databas över medlemmar i de svensk-amerikanska kyrkorna. Om din släkting blev medlem i en sådan kyrka kan du hitta kyrkböcker förda på samma vis som i Sverige och dessutom långt fram på 1900-talet! En guldgruva! I Göteborg har även öppnats ett Emigranternas Hus. Kanske att de har SAKA där.

Många skåningar reste från Danmark. På www.emiarch.dk är det gratis att söka.

Många kom till Ellis Island – men bara de som skulle till New York och mellan åren 1892 – 1924! Sök gratis på www.ellisland.org. Före år 1892 hamnade passagerare till New York på Castle Garden www.castlegarden.org. En bra söksida för fler hamnar är Stephen Morses sida, <http://stephemorse.org>, som innehåller både gratis material men även hänvisar till Ancestry.

I Amerika

Det vanligaste sättet att söka sina

emigranter är på Ancestry, www.ancestry.se. Eftersom företaget har köpt Genline, så kommer man även åt de svenska kyrkböckerna på samma abonnemang. Tänk bara på att välj det dyra alternativet c:a SEK 1.500 och köp via Rötters hemsida, så blir det mycket billigare.

Mormonerna har en gratis sida som börjar bli riktigt bra. Den finns på www.familysearch.org. Du måste registrera dig för att komma åt allt, men sen är det gratis.

En ny variant är Archives www.archives.com som lanserar sig som ett bra och billigare alternativ. Där finns mycket som finns på Ancestry för 350 kr/år.

Mer gratis material

I Minnesota finns databaser för vigda *Minnesota Marriage* www.mncountry.com, döda och födda *Minnesota Death/Birth Index* <http://people.mnhs.org>.

Motsvarande för Illinois är *Illinois Death* och *Illinois Marriage*. Googla namnen så hittar du lättare, för länken är så lång.

Find a Grave innehåller 71 milj. gravar, men det är långt ifrån alla gravar. www.findagrave.com

Om du hittar när någon avled, går det ofta att få en kopia på dödsannonsen. Leta rätt på ett bibliotek i staden och be dem "Look for an orbit". Det är gratis, men man kan skicka ett bidrag efteråt.

Sen kan man leta telefonnummer och adress på www.people.switchboard.com och ringa eller skicka ett brev. Glöm inte söka efter personer med samma efternamn på Facebook.

Lena RE

lena.ringbrant@telia.com

Norra & Södra Åsbo härad

Program våren 2012

Lör. 11/2	kl.13.00	ÅRSMÖTE och därefter underhåller Christer Lundh med "Visor och låtar från Skåne".
Ons. 29/2	kl.19.00	KVÄLLSTRÄFF med temat "Var och Hur söker jag uppgifter på Internet och CD-skivor".
Ons. 28/3	kl.19.00	KVÄLLSTRÄFF . Ann-Marie Nelson berättar för oss om Sven Rosenberg, en intressant och betydande man som fått sin gravplats vid porten till Ö.Ljungby kyrka.
Lörd. 12/5	kl.14.00	VÅRUTFLYKT till Boarps Hembygdsgård , Bjäre. Gunnar Nilsson guidar oss och sedan blir det fika på Hembygdsgården. Samåkning kl.13.00 från polishuset, Klippan.

Öppet Hus (ingång via rampen på gaveln)

måndagar	kl.13-16	16/1, 30/1, 13/2, 27/2, 12/3, 26/3 och 23/4
fredagar	kl.13-16	20/1, 3/2, 17/2, 2/3, 16/3, 30/3, 13/4 och 27/4
söndagar	kl. 9-12	29/1, 4/3 och 1/4

Alla aktiviteter (utom vårutflykten) är på Studiegården 47:an, Storg 47, Klippan
Se även vår hemsida (www.aasbo-gen.com) och HD / NST